

Dosarul nr. 1a-637/23
1-16038335-03-1a-01072020

Judecătoria Bălți sediul Central
Judecător: Mihail Cojocar

DECIZIE
în numele Legii

18 iunie 2026

mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

În componența:

Președintele ședinței de judecată
Judecători
Grefier

Ion Talpa
Victoria Robu, Ecaterina Arseni
Inna Rădăuță

Cu participarea:

Procurorului
Avocaților

Lilia Prisacari
Anton Vasile, Rusu Lucia

a examinat în ședință publică, în ordine de apel, apelurile procurorului în Procuratura Anticorupție oficiul Nord, Ion Pripa și avocatului Angela Balan în interesele inculpatului Popa Gheorghe, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediu Central din 11.06.2020 pronunțată în cauza penală cu privire la acuzațiile aduse lui:

Popa Gheorghe *****, IDNP *****, născut la *****,
originar din *****, domiciliat în *****, cetățean al
Republicii Moldova, studii superioare, supus militar,
căsătorit, angajat, fără antecedente penale,

învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.327 alin. (1), art. 328 alin. (1)
și art. 328 alin. (1) Codul penal,

Ursu Galina *****, IDNP *****, născută la *****, originară
și domiciliată în *****, cetățenia Republicii Moldova, studii
superioare, pensionară, căsătorită, fără antecedente penale,

învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Codul penal;

Bejenari Ana *****, IDNP *****, născută la *****,
originară din *****, domiciliată în *****, cetățenia
Republicii Moldova, căsătorită, angajată în câmpul muncii,
fără antecedente penale,

învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Codul penal.

Termenele de examinare a cauzei:

prima instanță: 25.11.2016 – 11.06.2020;

instanța de apel: 02.07.2020 – 16.02.2022;

instanța de recurs ordinar: 27.05.2022 – 27.06.2023.

instanța de apel: 19.09.2023 - 16.12.2024 judecător în demisie

16.12.2024 - 03.11.2025 judecător în demisie

10.11.2025 – 18.06.2026.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele din apeluri, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 11 iunie 2020, s-a hotărât:

În privința lui Popa Gheorghe, procesul penal privind învinuirea acestuia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, s-a încetat în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a recunoscut vinovat Popa Gheorghe de comiterea contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional de învinuire a lui Popa Gheorghe în comiterea contravenției prevăzute de art.312 Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

S-a încetat procesul penal în privința lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal (episodul săvârșit în perioada 27.04.2013 - 19.12.2014) în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a recunoscut vinovat Popa Gheorghe de comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional de învinuire a lui Popa Gheorghe în comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

S-a încetat procesul penal în privința lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal (episodul săvârșit în perioada 02.12.2011-31.01.2014) în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a recunoscut vinovat Popa Gheorghe de comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional de învinuire a lui Popa Gheorghe în comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

În privința lui Ursu Galina, procesul penal privind învinuirea acesteia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, s-a încetat în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a recunoscut vinovată Ursu Galina de comiterea contravenției prevăzute de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional de învinuire a lui Ursu Galina în comiterea contravenției prevăzute de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

În privința lui Bejenari Ana, procesul penal privind învinuirea acesteia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, s-a încetat în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a recunoscut vinovată Bejenari Ana de comiterea contravenției prevăzute de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional de învinuire a lui Bejenari Ana în comiterea contravenției prevăzute de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

S-a dispus ridicarea după intrarea sentinței în vigoare a sechestrului aplicat prin decizia Curții de Apel Bălți din 26.10.20216 pe bunurile imobile ce aparțin cu drept de proprietate lui Popa Gheorghe.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță, a constatat în fapt că, Popa Gheorghe, în perioada de timp cuprinsă între 13.02.2010 până la 30.06.2015 deținând funcția de rector al Universității de Stat „Alecu Russo” din mun. Bălți, fiind numit în această funcție prin ordinului Ministrului Educației nr. 83-p din 13.02.2010 și confirmat în baza Hotărârii Guvernului nr. 73 din 10.02.2010, fiind în acest sens persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu este responsabil de asigurarea întregii activități a instituției pe care o conduce, având în acest sens și atribuții legate de dirijarea și controlul folosirii fondurilor financiare ale universității, precum și stimularea materială și morală a activității cadrelor didactice în limitele prevăzute de actele normative în vigoare, a comis infracțiunile de abuz de serviciu și de depășire a atribuțiilor de serviciu, în următoarele circumstanțe:

Prin urmare, acționând în mod intenționat și din interes material și personal, contrar prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art. 2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul

public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică) cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri, sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, nerespectând cuantumul premiilor stipulate în ordinele Ministerului Educației cu nr. 1115-c din 10.10.2012, conform prevederilor căruia Ministerul Educației a ordonat acordarea rectorului Universității de Stat Alecu Russo din Bălți Gheorghe Popa, a unui premiu bănesc în mărime de 50 la sută din salariu de bază lunar și nr.253-c din 30.04.2014, conform prevederilor căruia Ministerul Educației a ordonat acordarea rectorului Universității de Stat Alecu Russo din Bălți Gheorghe Popa a unui premiu bănesc în cuantumul echivalent acordat personalului didactic din instituția respectivă, la 06.09.2012 a emis și semnat ordinul intern cu nr.02 – 89 conform prevederilor căruia a ordonat acordarea unui premiu (conform planului de finanțare, din surse bugetare și speciale) tuturor salariaților Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea și acordarea unui premiu (conform planului de finanțare, din surse bugetare și speciale) în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de membru al Senatului universitar, iar la 22.04.2014 a emis și semnat ordinul intern cu nr.07 – 154 conform prevederilor căruia a ordonat acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității, cu excepția salariaților Catedrei militare, în mărime de 30 % salariu lunar, dar fără a se ține cont de munca prin cumul sau care depășește o sarcină didactică, ordine interne în baza cărora lui personal i-au fost calculate și achitate neîntemeiat premii în sumă de 10771 lei, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu considerabil în suma respectivă.

Acțiunile lui Popa Gheorghe pe episodul respectiv au fost calificate de către acuzare în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, cu următoarele semne de calificare: *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice*, însă instanța de judecată le-a recalificat în baza art. 312 Cod contravențional ca *folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*.

Tot Popa Gheorghe, activând în aceeași funcție, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor de serviciu acordate prin Lege, contrar prevederilor punctului 13 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 195 din 13.03.2013 privind

condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie financiară, care prevede că în funcție de mij loacele pentru retribuirea muncii disponibile, rectorii instituțiilor sunt în drept să acorde salariaților premii unice cu prilejul jubileelor, sărbătorilor profesionale și zilelor de sărbătoare nelucrătoare precum și ajutoare materiale în modul stabilit de art. 165/1 Codul muncii, în acest caz cuantumul premiului unic în fiecare caz nu va depăși salariul de funcție al salariatului premiat, în perioada de timp cuprinsă între 01.01.2013 - 30.06.2015, a emis și a semnat personal ordinele interne cu nr.05-164 din 27.04.2013; nr. 07-463 din 20.09.2013, nr. 02-87 din 19.12.2013, nr.02-35 din 10.09.2014, nr.05-587 din 16.10.2014 și nr.02-48 din 19.12.2014, în urma cărora personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din Bălți prim-prorectorului, prorectorilor, decanilor, prodecanilor, șefilor de catedre și șefului serviciului studii, li s-au acordat premii unice în cuantum mai mare de un salariu de funcție, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă de 278 260,20 lei.

Acțiunile lui Popa Gheorghe pe episodul respectiv au fost calificate de către acuzare în baza art. 328 alin.(1) Cod penal, adică, *depășirea atribuțiilor de serviciu, cu următoarele semne de calificare: săvârșirea de către o persoană cu funcție publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții deosebit de mari, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice*, însă instanța de judecată le-a reclasificat în baza art. 313 Cod contravențional cu următoarele semne de calificare – *săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice , dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*.

Tot Popa Gheorghe, activând în aceeași funcție, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor de serviciu acordate prin lege, contrar prevederilor art. 211 alin.(1) și (3) din Codul Muncii, care prevăd că termenul de validitate a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an din ziua aplicării, în interiorul căruia salariatului sancționat nu i se pot aplica stimulări prevăzute la art. 203 din Codul Muncii mulțumiri, premii, cadouri de preț și diplome de onoare, în perioada de timp cuprinsă între 01.01.2010-30.06.2015, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, a emis și a semnat personal ordinele interne nr.02-160 din 20.12.2011, nr.02-161 din 22.12.2011, nr.02-38 din 28.04.2012, nr.02-53 din 01.08.2013, nr.02-61 din 15.10.2013 și nr.02-04 din 31.01.2014, prin care patru angajați ai Universității de Stat Alecu Russo din Bălți și anume ***** și ***** , care fiind sancționați în mod disciplinar prin ordinele cu nr.05 – 302 din 20.06.2011, nr.05-160 din 26.04.2013, nr.05-756 din 08.12.2011, nr.05-

772 din 15.12.2011 și nr.05-159 din 26.04.2013 și nefiind revocate în decursul unui an, au beneficiat neîntemeiat de premii în sumă totală de 16971 lei, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu considerabil în suma respectivă.

Acțiunile lui Popa Gheorghe pe episodul respectiv au fost calificate de către acuzare în baza art. 328 alin.(1) Cod penal, adică, *depășirea atribuțiilor de serviciu, cu următoarele semne de calificare: săvârșirea de către o persoană cu funcție publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții considerabile, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice*, însă instanța de judecată le-a recalificat ca în baza art. 313 Cod contravențional *cu următoarele semne de calificare – săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*.

Ursu Galina, deținând funcția de contabil în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun. Bălți, fiind numită în această funcție în temeiul ordinului rectorului nr.510-a din 12.09.1977, fiind în acest sens în conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) Cod penal persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu prevăzute în fișa postului este responsabilă de calcularea salariului sectorului profesori al Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, inclusiv personalului de conducere, prelucrarea sistematică a documentelor ce servesc ca bază pentru calcularea 6 salariului, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, în următoarele circumstanțe:

La 26.03.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.05-145 prin care a dispus acordarea unui premiu angajaților Universității în mărime de 60 % din salariu de funcție (inclusiv cumulările).

La 13.09.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.07-470 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,5 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea.

La 23.09.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.07-503 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,5 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. Suplimentar, pentru salariații care ocupă funcțiile de rector, prorectori, decani, prodecani și șefi de catedră se va mai acorda un premiu de 0,7 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea.

La 13.09.2011, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-141 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,8 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea.

La 06.09.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-89 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de membru al Senatului universitar, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 42 de persoane din categoria persoanelor de conducere.

La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-109 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. A acorda un premiu în mărime de 75 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității conform Anexei nr. 1 la ordin și anume 10 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.2 la ordin și anume 30 persoane din categoria persoanelor de conducere.

La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-110 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 50 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr. 1 la ordin și anume 3 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume o persoană din categoria persoanelor de conducere.

Astfel, în perioada de timp cuprinsă între 26.03.2010-30.11.2012, Ursu Galina, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu, contrar prevederilor ordinului rectorului Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa, nominalizate supra, contrar prevederilor art.130 alin.(1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art.2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică) cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri,

sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ce țin de calcularea salariului sectorului profesori al Universității de Stat „Alec Russo” din mun. Bălți, inclusiv personalului de conducere, precum și prelucrarea sistematică a documentelor ce servesc ca bază pentru calcularea salariului, a calculat și dispus spre achitare premii personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alec Russo din mun. Bălți și anume la prim prorector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și șefului serviciului studii, în mărimile procentuale stabilite în ordinele nominalizate reieșind din salariu lunar al salariatului și nu din cel de funcție al salariatului după a fost stabilit în ordine, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în sumă de 205 589 lei.

Astfel, acțiunile Galinei Ursu au fost calificate de către acuzare în baza art. 329 alin. (1) Cod penal, adică, *neglijență în serviciu, cu următoarele semne de calificare: îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față ele, dacă acestea au cauzat daune în proporții mari, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice*, însă instanța de judecată a calificat acțiunile ca contravenție prevăzută de art.298 alin.2/1 Cod contravențional ca generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți.

Bejenari Ana, a fost învinuită de faptul că, deținând funcția de contabil - șef în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun. Bălți, fiind numit în această funcție în temeiul ordinului rectorului instituției respective nr. 2-12 din 07.02.2012, fiind în acest sens în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) Cod penal persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu prevăzute în fișa postului organizează, îndrumă, conduce, controlează și răspunde de desfășurarea în mod eficient a activității financiar – contabile a Universității în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, organizează și coordonează contabilitatea operațiilor de capital, contabilitatea stocurilor, contabilitatea angajamentelor și altor elemente patrimoniale, organizează și coordonează controlul financiar preventiv, stabilind operațiunile și documentele ce se supun controlului financiar preventiv, precum și persoanele care exercită acest control, răspunde de consemnarea corectă și la timp, în scris, în momentul efectuării ei, în documente justificative a oricărei operații care afectează patrimoniul Universității în conformitate cu prevederile legale în vigoare, organizează controlul asupra operațiilor patrimoniale, răspunde de respectarea disciplinei de casă și a celorlalte dispoziții privind operațiunile cu numerar, răspunde de eficiența și calitatea lucrărilor executate în cadrul serviciului la termenele stabilite prin reglementări

interne sau prin alte acte normative, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, în următoarele circumstanțe:

La 06.09.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-89 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 100 % din salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de membru al Senatului universitar, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 42 de persoane din categoria persoanelor de conducere.

La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-109 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. A acorda un premiu în mărime de 75 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității conform Anexei nr.1 la ordin și anume 10 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.2 la ordin și anume 30 persoane din categoria persoanelor de conducere.

La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-110 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 50 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 3 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume o persoană din categoria persoanelor de conducere.

Astfel, în perioada de timp cuprinsă între 06.09.2012-31.12.2012, Bejenari Ana, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu, contrar prevederilor ordinelor rectorului Universității nominalizate supra, contrar prevederilor art.130 alin.(1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art.2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică) cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri, sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, contrar prevederilor

pct.14) art.19 din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului de serviciu, a primit spre executare documente privind faptele economice ce contravin actelor legislative și normative, neinformând despre aceasta în scris conducătorul entității, și anume listele de plată și transfer la carduri a salariilor și premiilor angajaților Universității, inclusiv personalului de conducere (prim prorector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și șeful serviciului studii) îndeplinite de contabilul Ursu Galina, liste care constituie documente primare ce justifică efectuarea operațiunilor economice, acordă dreptul de a le efectua sau certifică producerea unor evenimente, pe care li-a semnat, după care fiind prezentate instituției financiare filiala Bălți a BC Moldova Agroindbank, personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți și anume prim prorectorului, prorectorilor, decanilor, prodecanilor, șefilor de catedre și șeful serviciului studii, li-au fost calculate și achitate premii în mărimile procentuale stabilite în ordinele nominalizate reieșind din salariu lunar al salariatului și nu din cel de funcție al salariatului după cum a fost stabilit în ordinele nominalizate, acțiuni prin care acestora din urmă li-au fost achitate neîntemeiat premii în sumă totală de 109396,62 lei, prin care fapt Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în suma respectivă.

Astfel, acțiunile lui Bejenari Ana au fost calificate de către acuzare în baza art. 329 alin.(1) Cod penal, adică, *neglijență în serviciu, cu următoarele semne de calificare: îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față ele, dacă acestea au cauzat daune în proporții mari, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice, iar instanța de judecată a calificat acțiunile ei ca contravenție prevăzută de art.298 alin.2/1 Cod contravențional ca generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți.*

Nefiind de acord cu sentința, **a declarat apel Procurorul în Procuratura Anticorupție, Pripa Ion** prin care a solicitat, casarea sentinței Judecătoriei Bălți, sediul central din 11 iunie 2020, în latura penală pe motivul ilegalității sentinței doar în partea ce ține de: încetarea procesului penal privind învinuirea lui Popa Gheorghe în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, încetarea procesului penal în privința lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal (episodul săvârșit în perioada 27.04.2013-19.12.2014) și încetarea procesului penal în privința lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal (episodul săvârșit în perioada 02.12.2011- 31.01.2014), și în latura civilă în partea ce ține de nesoluționarea acțiunii civile și revocarea măsurii de constrângere sub formă de

sechestrul aplicat prin decizia Curții de Apel Bălți din 26.10.2016, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Popa Gheorghe să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de: art. 327 alin. (1) Cod penal, episod comis la 06.09.2012 și 22.04.2014; art. 328 alin. (1) Cod penal (episod comis în perioada 02.12.2011-31.01.2014); art. 328 alin. (1) Cod penal (episod comis în perioada 27.04.2013-19.12.2014) și încetarea procesului penal pe toate capetele de învinuire în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Admiterea integrală a acțiunii civile înaintată de către Ministerul Educației pe prezenta cauză penală și dispunea încasării de la Popa Gheorghe în beneficiul Ministerului Educației a prejudiciului cauzat în sumă totală de 306602 lei; de la Bejenari Ana în beneficiul Ministerului Educației a prejudiciului cauzat în sumă totală de 109396,62 lei și de la Ursu Galina în beneficiul Ministerului Educației a prejudiciului cauzat în sumă totală de 205589 lei. Menținerea sechestrului pe bunurile imobile ce aparțin cu drept de proprietate și sunt înregistrate după învinuitul Popa Gheorghe și anume asupra următoarelor bunuri imobile: bun imobil cu numărul cadastral 0300305.003.01.048 - încăpere locativă - apartament amplasat în municipiul Bălți strada Independenței, nr.32 ap.48, cu valoarea cadastrală de 183944 lei; bun imobil cu numărul cadastral 0300205.045.01.005 - încăpere locativă - apartament amplasat în *****, în coproprietate cu soția sa, *****, cu valoarea cadastrală de 75403 lei și bun imobil cu numărul cadastral 7148108667 format din teren cu suprafața de 0,545 ha și două construcții accesorii cu suprafața de 77,5 m2 și 43,9 m2 , amplasate în s*****, cu valoarea de 51942 lei, în valoare totală de 311289 lei.

În argumentarea cerințelor formulate procurorul-apelant a invocat, că în scopul argumentării sentinței de încetare a procesului penal privind învinuirea lui Popa Gheorghe în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.328 alin.(1) CP (episod săvârșit în perioada 27.04.2013-19.12.2014) și art.328 alin.(1) CP (episod săvârșit în perioada 02.12.2011-31.01.2014) instanța de judecată și-a argumentat poziția prin faptul, că acuzarea nu a adus nici o probă care ar demonstra fără echivoc existența faptei prejudiciabile, existența urmărilor prejudiciabile, dar și legătura cauzală între faptă și urmările prejudiciabile. Consideră, că la materialele cauzei penale în calitate de probă cu privire la cuantumul și existența prejudiciului cauzat Ministerului Educației există actul inspectării financiare din 13.10.2015, întocmit de către Direcția Teritorială Inspectare Financiară Bălți și materialele inspectării financiare, axându-se și pe declarațiile martorului *****. Deși, conform ordinelor Ministerului Educației rectorului Gheorghe Popa i-a fost stabilit acordarea unui premiu bănesc în mărimea unui salariu lunar de funcție, prin ordinele interne semnate atât de Popa Gheorghe, ***** și *****, rectorului Popa Gheorghe i-a fost stabilit acordarea unui premiu bănesc în mărimea unui salariu lunar cu toate

adaosurile și suplimentele ca rector și ca lector. Tot, inspectării a fost supusă și verificarea corectitudinii stabilirii și achitării premiului personalului de conducere a universității (prim prorector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și șeful serviciului studii). Astfel, s-a stabilit că pentru perioada 2010 - 2012 de către serviciul contabil nu au fost respectate ordinele emise de rectorul Popa Gheorghe în ceea ce privește cuantumul premiilor ce urmau a fi calculate. Respectiv, în perioada indicată s-a stabilit că deși rectorul prin ordinele sale a dispus achitarea premiilor în proporție procentuală diferită reieșind din salariu de funcție al salariatului, serviciul contabil a calculat și achitat premiu reieșind din salariu lunar al salariatului, care include toate adaosurile și suplimentele. În acest caz nu s-a făcut delimitarea noțiunilor salariului lunar și cel de funcție, contrar prevederilor Codului muncii și Legii cu privire la salarizare în sectorul bugetar.

Indică, că în cadrul inspectării s-a stabilit că, în perioada 01.01.2013-30.06.2015, prin ordinele rectorului Popa Gheorghe personalului de conducere al universității i s-a acordat premii unice în cuantum mai mare de un salariu de funcție (ordinele fiind expres stipulate în act), din care rezultă că, însăși de către rectorul Popa Gheorghe au fost încălcate prevederile pct.13 a Hotărârii de Guvern datată cu 13.03.2013, privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie financiară, care a intrat în vigoare la 15.03.2013, iar la pct.13 expres fiind prevăzut, că în funcție de mijloacele pentru retribuirea muncii disponibile, rectorii instituțiilor sunt în drept să acorde salariaților premii unice cu prilejul jubileelor, sărbătorilor profesionale și zilelor de sărbătoare nelucrătoare precum și ajutoare materiale în modul stabilit de art.165/ 1 Codul muncii. Cuantumul premiului unic în fiecare caz nu va depăși salariul de funcție al salariatului premiat. A mai specificat apelantul, că în cadrul inspectării efectuate serviciul contabil și-a motivat încălcarea admisă prin aceea că, la calcularea premiilor s-au condus de prevederile Regulamentului cu privire la premierea salariaților universității aprobat de Consiliul de Administrație la 07.11.2011 și anume pct.8 capitolul II, fapt indamisibil, or, contravine prevederilor Codului muncii și Legii cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și mai mult ca atât acest Regulament nu a fost coordonat cu ministerul de resort.

Și-a exprimat dezacordul la caz și privitor la soluția instanței de fond dispusă în latura civilă și anume nesoluționarea acțiunii civile și revocarea măsurii de constrângere sub formă de sechestru aplicată prin Decizia Curții de Apel Bălți din 26.10.2016 deoarece, în viziunea acuzării, de către inculpații Popa Gheorghe, Ursu Galian și Bejenari Ana, Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 306602 lei în urma acțiunilor lui Popa Gheorghe, în mărime de 205589 urmare a acțiunilor Galinei Ursu și în mărime de 109396,62 lei urmare a acțiunilor Anei Bejenari.

Sentința în cauză, a fost contestată cu apel și **de către avocatul Angela Balan, în interesele inculpatului Popa Gheorghe** care a pledat pentru admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri privind modul stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: în baza art.390 alin.(1) pct.1) CPP, a-l achita pe Popa Gheorghe de comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) și art.328 alin.(1) CP, pe ambele episoade, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În susținerea cerințelor invocate a indicat, că prima instanță a stabilit, pe de o parte, lipsa unei persoane îndreptățite de a pretinde prejudiciul, cât și lipsa probelor care ar stabili cuantumul prejudiciului, pe de altă parte, îl recunoaște vinovat pe Popa Gheorghe pentru acțiuni de folosire intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice. Consideră, că soluția instanței de fond este una incertă, neclară și contradictorie, în același timp ea nu este motivată în măsura, în care partea în proces ar fi fost convinsă, că acțiunile descrise în rechizitoriu sunt dovedite prin probe legale, pertinente, concludente și admisibile, că aceste acțiuni sunt constatate și că urmează a fi încadrate în art.312 CCo, iar simpla expunere a instanței de fond, că acțiunea incriminată nu este o infracțiune dar o contravenție, echivalează cu nemotivarea hotărârii, prin ce este încălcat dreptul lui Popa Gheorghe la un proces echitabil. Indică, că în rezultatul administrării probelor s-a constatat, că ordinele de premiere a angajaților universității indicate în rechizitoriu, au fost elaborate de secția Resurse Umane în temeiul hotărârilor Consiliului de Administrare sau Senatului, cu ocazia zilelor profesionale și a sărbătorilor anuale. Aceste ordine au fost semnate de rector și executate de contabilitate și nici unul din aceste ordine nu a fost contestat sau anulat. Aceste ordine au stat la baza emiterii actului de inspectare financiară din 13.10.2015, în care expres este indicat, că în rezultatul verificării corectitudinii stabilirii și achitării premiilor personalului de conducere, întru nerespectarea ordinilor rectorului nr.05-164 din 27.04.2013; nr.07-463 din 20.09.2013, nr.02-87 din 19.12.2013, nr.02-35 din 10.09.2014, nr.05-587 din 16.10.2014 și nr.02-48 din 19.12.2014 personalului de conducere a universității s-au acordat premii unice în cuantum mai mare de un salariu de funcție, fapt ce a prejudiciat bugetul instituției cu suma totală 278260,20 lei. Astfel, prin acest act este stabilit că, ordinele menționate, semnate de Popa Gheorghe poartă un caracter legal, iar suma totală de 278260,20 lei, este rezultată din nerespectarea ordinilor rectorului Popa Gheorghe.

Notează, că din analiza probelor este cert stabilit faptul că, în ordinele rectorului a fost expres menționat faptul, că salariaților, cărora li s-au aplicat sancțiuni disciplinare, de a nu li se acorda premiu. Este constatat faptul, că nici unul din salariații sancționați nu a primit premiu în perioada de sancționare. Consideră, că

soluția instanței este una contradictorie, confuză, nemotivată prin ce este încălcat dreptul lui Popa Gheorghe la un proces echitabil.

Sentința în cauză, a fost contestată cu apel, **de către avocatul Angela Balan și în interesele inculpatelor Bejenari Ana și Ursu Galina**, solicitându-se pronunțarea unei sentințe de încetare în privința Anei Bejenari și Galinei Ursu de comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) CP pe motivul că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală. Constatarea faptului de violare a dreptului fundamental a Anei Bejenari și Galinei Ursu de urmărire penală în lipsa constatării faptei prejudiciabile incriminate și în lipsa pornirii unui dosar penal în privința ultimelor. Constatarea faptului de violare a dreptului Anei Bejenari și Galinei Ursu la apărare și dreptului la un proces echitabil. Constatarea în procesul de judecată a faptelor de încălcare a legalității și a drepturilor omului și emiterea unei încheieri interlocutorii în privința procurorului prin care aceste fapte se fie aduse la cunoștința organelor respective. În susținerea cerințelor invocate a indicat, că învinuirea înaintată Anei Bejenari și Galinei Ursu este ilegală, sub aspectul inexistenței faptei de neglijență în serviciu, care nu a fost stabilită de către organul de urmărire penală, or, la materialele cauzei penale lipsește ordonanața de pornire a urmăririi penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) CP. În acest sens se indică, că cauza penală nr.2015040991 a fost pornită la 14.07.2015 de către IP Bălți conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) CP (f.d.1, vol.1). La 29.07.2015 de către SUP al IP Bălți a fost pornită cauza penală nr.2015041032 conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(2) lit.b) și d) CP pe faptul delapidării averii străine (f.d.149, vol.1). La 13.08.2015 de către OUP al IP Bălți a fost pornită cauza penală nr.2015041143 conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) CP (f.d.248, vol.1). La 13.08.2015 cauzele penale nr.2015041032 și nr.2015041143 au fost conexe într-o procedură unică, cu atribuirea numărului de evidență 2015041032 (f.d.251, vol.1). La 14.10.2015 cauzele penale nr.2015040991 și nr.2015041032 au fost conexe într-o procedură unică, cu atribuirea numărului de evidență 2015040991 (f.d.148, vol.1). La 17.11.2015 de către DUP al DGT Nord a CNA a fost pornită cauza penală nr.2015970592 conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(3) lit.d) CP (f.d.57, vol.2). Tot la 17.11.2015 cauzele penale nr.2015970592 și nr. 2015040991 au fost conexe într-o procedură unică, cu atribuirea numărului de evidență 2015040991 (f.d.56, vol.2).

Susține apărarea, că începerea urmăririi penale este importantă și marchează începerea unui proces penal, care presupune că organele competente de stat sunt la curent cu săvârșirea unei infracțiuni și se i-au toate măsurile în vederea descoperirii ei. Începerea urmăririi penale la fel, marchează începerea procesului penal, care implică drepturi și obligații care revin atât organului de urmărire penală cât și celorlalți participanți la proces. Astfel, procesul penal se declanșează pentru

constatarea faptului infracțiunii, acesta fiind considerat scopul imediat al oricărui proces penal. Pornirea urmăririi penale se face în baza ordonanței de începere a urmăririi penale. Conclude apărarea, că organul de urmărire penală nu a constatat fapta săvârșită conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) CP ca obiect material al procesului penal, atragând-o pe Bejenari Ana și Ursu Galina în calitate de bănuite, ulterior în calitate de învinuite de comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) CP în lipsa constatării faptei prejudiciabile de neglijență în serviciu cu existența elementelor minimale a acesteia, cum sunt obiectul, latura obiectivă și subiectul.

Indică, că potrivit anexei nr.1 din Hotărârea Guvernului nr.1001 din 26.02.2011 privind punerea în aplicare a unor acte legislative, Universitatea de Stat „Alec Russo” din mun. Bălți nu se regăsește în lista autorităților publice care cad sub incidența legii nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Universitatea de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți nu desfășoară acțiuni în sfera publică, care ar avea ca consecință desfășurarea bunei activități în sfera vizată și prin urmare, organul de urmărire penală nu a stabilit obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(1) CP. Consideră, că deoarece lipsește ordonanță de pornire a cauzei penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) CP, drept rezultat, în materialele cauzei la fel lipsește constatarea și atragerea părții vătămate și părții civile și ca rezultat lipsește ordonanță de conexare cu cauza penală nr.2015040991 în care Ministerul Educației are calitate de parte vătămată și parte civilă. Notează, că în acțiunea civilă din cauza penală nr.2015040991 înaintată de reprezentantul părții vătămate Josan Rodica, este indicată suma care se referă la prejudiciul cauzat doar de Popa Gheorghe și la cauzele penale pornite pe art.327 și 328 CP, prin urmare, organul de urmărire penală nu a stabilit existența faptei de neglijență în serviciu, nu a stabilit, victima, partea vătămată și partea civilă, ca element obligatoriu a laturii obiective a infracțiunii date.

A mai specificat apărarea, că Bejenari Ana și Ursu Galina nu sunt subiecți ai infracțiunii incriminate în temeiul legii, după cum urmează, or, angajatul întreprinderii de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public este salariatul care se asimilează funcționarilor publici, indiferent de nivelul ierarhic, cu excepția salariaților care desfășoară activități auxiliare. Prin „alte persoane juridice de drept public” se înțelege: instituțiile publice și autoritățile publice, enumerate în Anexa nr.1 a Hotărârii Guvernului privind punerea în aplicare a unor acte legislative nr.1001 din 26.12.2011, precum și cele care nu sunt enumerate în acest act normativ (de exemplu, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice, Consiliul de Mediere, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat etc.), cu excepția autorităților publice autonome sau de reglementare.

În viziunea apărării, Bejenari Ana și Ursu Galina sunt angajați a Universității de Stat „Aleco Russo” din mun.Bălți, cu fișele de post în care sunt specificate atribuțiile ce țin de exercitarea funcției pur profesionale. Bejenari Ana și Ursu Galina nu dispun în activitatea sa de funcții producătoare de efecte juridice, prin urmare, ultimele nu sunt persoane publice în sensul alin.(2) art.123 CP, fapt dovedit și prin fișele de post, în care sunt stipulate obligațiile de ordin pur profesional, cât și răspunsurile de la Universitatea de Stat „Aleco Russo” și Cancelaria de Stat în privința Anei Bejenari și Galinei Ursu, potrivit cărora acestea nu cad sub incidența Hotărârii Guvernului privind punerea în aplicare a unor acte legislative nr.1001 din 26.12.2011.

În acelaș context se indică, că deși nu există constatarea faptei de neglijență în serviciu și pornirea unui dosar penal pe acest fapt, în cadrul cercetării judecătorești, examinând actul de inspectare din 13.10.2015 (f.d.72-77, vol.2), este indicat, că s-au efectuat calcule incorecte, din salariu lunar și nu din cel de funcție, adică au fost efectuate acțiuni de ordin pur profesional. Alte acțiuni, care dau naștere, modifică și sting raporturi juridice, lipsesc.

Conchide, că Bejenari Ana și Ursu Galina au fost puse sub învinuire și urmărite penal, în lipsa constatării faptei prejudiciabile de neglijență în serviciu, în lipsa pornirii unei cauze penale pe acest fapt, iar învinuirea înaintată poartă un caracter arbitrar, fiind violate grav drepturile fundamentale ale Anei Bejenari și Galinei Ursu de urmărire penală a acestora în lipsa unei cauze penale.

Invocă, că în cadrul urmăririi penale și în ședința preliminară în instanța de judecată, Bejenari Ana și Ursu Galina au invocat, că dreptul la apărare le-a fost violat de către partea acuzării, prin înaintarea unei învinuiri neclare și neconcrete. La ambele etape au solicitat stoparea încălcării dreptului la apărare, prin înaintarea unei învinuiri clare și concrete, însă partea acuzării, nu a înlăturat cauzele care au determinat violarea dreptului la apărare și la un proces echitabil, considerând că a fost violat grav dreptul Anei Bejenari și Galinei Ursu la apărare, iar drept consecință și dreptul la un proces echitabil, solicitându-se constatarea faptului de violare a dreptului la apărare și un proces echitabil.

A mai specificat, că prin hotărârea Curții constituționale nr.24 din 17.10.2019 a fost admisă excepția de neconstituționalitate a textului „alte urmări grave” din art.329 alin.(2) lit.b) CP, fiind declarat neconstituțional textul ”intereselor publice” din art.329 alin.(1) CP, iar după pronunțarea hotărârii Curții Constituționale faptele imputate Anei Bejenari și Galinei Ursu nu constituie infracțiune în drept penal, or, fapta nu este prevăzută de legea penală.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 februarie 2022 au fost admise apelurile, casată parțial sentința, în latura penală, cu pronunțarea în această latură a unei noi hotărâri prin care:

În temeiul art. 332 alin. (2) și art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, procesul penal în privința Anei Bejenari pe art. 329 alin. (1) Cod penal, a fost încetat, deoarece fapta constituie contravenție prevăzută de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional. În corespundere cu art. 30 Cod contravențional, procesul contravențional în privința Anei Bejenari pe art. 298 alin. (21) Cod contravențional, a fost încetat, pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale.

În temeiul art. 332 alin. (2) și art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, procesul penal în privința Galinei Ursu pe art. 329 alin. (1) Cod penal, a fost încetat, deoarece fapta constituie contravenție prevăzută de art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional. În corespundere cu art. 30 Cod contravențional, procesul contravențional în privința Galinei Ursu pe art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional a fost încetat, pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale.

În temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, Popa Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea formulată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, Popa Gheorghe a fost achitat de sub învinuirea formulată în baza art. 328 alin. (1) Cod penal (perioada 02.12.2011- 31.01.2014 – sancțiuni disciplinare), deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În temeiul art. 332 alin. (2) și art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Popa Gheorghe pe art. 328 alin. (1) Cod penal (perioada 27.04.2013- 19.12.2014 – acordarea premiilor unice) încetează, deoarece fapta constituie contravenție prevăzută de art. 313 Cod contravențional. În corespundere cu art. 30 Cod contravențional, procesul contravențional în privința lui Popa Gheorghe pe art. 313 Cod contravențional, a fost încetat, pe motivul intervenirii prescripției răspunderii contravenționale.

În conformitate cu prevederile art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, asupra acțiunii civile înaintată de Ministerul Educației instanța nu s-a pronunțat.

În rest, dispozițiile sentinței instanței de fond cu privire la ridicarea sechestrului asupra bunurilor imobile ce aparțin cu drept de proprietate lui Popa Gheorghe, au fost menținute.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Procurorul din Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, a depus recurs ordinar, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 pct. 6) și 12) CPP și a solicitat casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată, considerând-o ilegală. Acesta a susținut că probele administrate legal în cadrul urmăririi penale și examinate de instanțele de judecată demonstrează vinovăția inculpaților, iar instanța de apel a apreciat eronat materialul probator, fără a aplica

corect prevederile art. 95, 100 și 101 CPP. Potrivit procurorului, la pronunțarea soluției de achitare a lui Popa Gheorghe pentru infracțiunile prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 328 alin. (1) CP, instanța nu a indicat motivele pentru care a înlăturat probele acuzării și a ajuns la concluzii care nu corespund ansamblului probator administrat.

În opinia procurorului, vinovăția lui Popa Gheorghe rezultă din totalitatea probelor examinate, inclusiv din actul inspectării financiare din 13.10.2015 și declarațiile martorului Mahu (Musurivschi) Marina, pe care instanța de apel le-a apreciat eronat, acordând prioritate exclusiv declarațiilor inculpaților. Procurorul a arătat că existența și cuantumul prejudiciului cauzat Ministerului Educației sunt confirmate de actul de inspectare financiară și materialele aferente, care descriu detaliat acordarea nelegală a premiilor. Totodată, acesta a contestat soluția privind nesoluționarea acțiunii civile și revocarea sechestrului aplicat asupra bunurilor lui Popa Gheorghe, menționând că prejudiciul stabilit prin actul de inspectare financiară constituie 306.602 lei în privința lui Popa Gheorghe, 205.589 lei în privința Ursu Galina și 109.396,62 lei în privința Bejenari Ana. În final, procurorul a susținut că, chiar și în ipoteza încadrării faptelor ca și contravenții, instanța era obligată să admită acțiunea civilă și să mențină sechestrul asupra bunurilor inculpatului pentru a garanta repararea prejudiciului cauzat.

Avocatul Balan Angela, în numele inculpatului Popa Gheorghe, a contestat decizia, invocând temeiul prevăzut de art. 427 pct. 6) CPP și a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea referitoare la constatarea răspunderii contravenționale și încetarea procesului contravențional, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, motivând că erorile comise nu pot fi remediate în recurs.

În susținerea recursului, apărătorul a arătat că Popa Gheorghe a fost recunoscut culpabil de comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional printr-o abordare incompatibilă cu exigențele art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. S-a menționat că învinuirea s-a întemeiat în principal pe actul inspectării financiare din 13.10.2015, care a constatat acordarea pretins neîntemeiată a unor premii personalului de conducere al universității, fără a stabili însă existența unui prejudiciu concret. Apărătorul a subliniat că, prin ordonanța din 22.06.2016, Popa Gheorghe a fost scos de sub urmărire penală pentru o parte din faptele reținute în același act de inspectare financiară, ceea ce denotă o abordare contradictorie a organului de urmărire penală. Totodată, a arătat că însăși instanța de apel a constatat lipsa probelor care să confirme existența unui prejudiciu în sumă de 278 260,20 lei cauzat Ministerului Educației, iar martorul Marina Mahu a declarat că în cadrul inspectării nu s-a făcut delimitarea surselor financiare și nici calcularea prejudiciului per persoană. De asemenea, s-a invocat că premiile acordate în anul 2013 au fost aprobate de organele colegiale ale universității și s-au încadrat în limitele fondurilor de salarizare prevăzute de

legislație. În susținerea acestei poziții au fost invocate planurile de finanțare aprobate de Ministerul Educației, documentele privind executarea acestora, contractele de prestare a serviciilor educaționale și actele de predare-primire semnate de universitate și Ministerul Educației, care nu consemnează nicio pretenție privind activitatea financiară a instituției.

Totodată, avocatul Balan Angela, a declarat recurs în numele inculpatelor Bejenari Ana și Ursu Galina, invocând temeiul prevăzut de art. 427 pct. 6) CPP, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea referitoare la constatarea răspunderii contravenționale și încetarea procesului contravențional, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, motivând că erorile comise nu pot fi remediate în recurs.

În susținerea recursului, apărătorul a arătat că în materialele cauzei lipsesc ordonanța de pornire a urmăririi penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 329 alin. (2) CP în privința inculpatelor, precum și actele privind recunoașterea părții vătămate și a părții civile ori formularea unei acțiuni civile pentru prejudiciile pretinse. În aceste condiții, a susținut că actele de urmărire penală și procedura de judecată sunt afectate de nulitate, fiind încălcat dreptul persoanei de a nu fi urmărită penal în lipsa unei ordonanțe de pornire a urmăririi penale pentru fapta imputată.

Totodată, apărătorul a menționat că instanța nu putea proceda la reîncadrarea juridică a faptelor, întrucât actele de acuzare sunt lovite de nulitate, iar organul de urmărire penală nu a constatat în mod legal existența infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) CP. S-a mai arătat că reîncadrarea unei fapte penale în contravenție este posibilă doar atunci când există elemente comune ale laturii obiective, însă instanța de apel a constatat lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de neglijență în serviciu, inclusiv a obiectului, laturii obiective, subiectului și laturii subiective. În concluzie, apărătorul a susținut că instanța de apel nu a stabilit caracterul și gradul prejudiciabil al contravențiilor imputate, iar constatarea lipsei elementelor infracțiunii de neglijență în serviciu demonstrează caracterul neîntemeiat și arbitrar al soluției de reîncadrare a faptelor ca și contravenții.

Prin **decizia Curții Supreme de Justiție din 27.06.2023**, s-au admis recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, avocatul Balan Angela în numele inculpatului Popa Gheorghe și avocatul Balan Angela în numele inculpatelor Bejenari Ana și Ursu Galina. S-a casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 februarie 2022, în cauza penală în privința lui Popa Gheorghe *****, Ursu Galina ***** și Bejenari Ana *****, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Procedura citării legale la rejudecarea cauzei în instanța de apel a fost executată.

Inculpatul Popa Gheorghe în ședința instanței de apel, a susținut apelul declarat de avocat și a solicitat respingerea apelului procurorului.

Inculpatele Ursu Galina și Bejenari Ana în ședința instanței de apel, au susținut apelul avocatului și au solicitat respingerea apelului procurorului ca fiind neîntemeiat.

Procurorul participant, Lilia Prisacari a solicitat admiterea apelului declarat de către acuzatorul de stat, casarea sentinței în latura penală și civilă, iar apelurile avocatului Angela Balan în interesele inculpaților de respins ca nefondate.

Audiind participanții la proces și verificând legalitatea verdictului contestat în raport cu argumentele formulate de apelanți și cu materialele cauzei, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge apelul avocatului Angela Balan în interesele inculpatului Popa Gheorghe, ca fiind nefondat și a admite apelurile procurorului în Procuratura Anticorupție Oficiul Nord, Ion Pripa și a avocatului Angela Balan în interesele inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana cu casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri din următoarele considerente.

Potrivit art. 415 al. (1) pct. 1 lit. c) CPP, *instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge apelul dacă acesta este nefondat.*

Totodată, conform art. 415 al. 1) pct. 2) CPP, *instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel admite apelul casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza ar. 409 al. 2) CPP și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.*

Soluția Colegiului se întemeiază pe dispozițiile art. 414 alin. (1) și alin. (2) CPP, în temeiul cărora instanța de apel la judecarea apelului verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Pentru a se pronunța asupra motivelor invocate, Colegiul reține că judecata în apel reprezintă o continuare a examinării cauzei în fond, instanța de apel având competența de a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii atacate printr-o nouă apreciere a probelor administrate în prima instanță, precum și prin administrarea, după caz, a unor probe suplimentare. În exercitarea acestor atribuții, instanța de apel poate adopta oricare dintre soluțiile prevăzute de lege pentru prima instanță, inclusiv condamnarea, achitarea inculpatului ori încetarea procesului penal.

În cadrul controlului exercitat, instanța de apel examinează atât chestiunile de fapt, cât și cele de drept. Sub aspectul situației de fapt, aceasta verifică dacă fapta imputată a fost săvârșită, dacă a fost comisă de inculpat, împrejurările comiterii acesteia, existența circumstanțelor atenuante sau agravante, precum și dacă probele au fost apreciate corect, individual și în ansamblu, în conformitate cu prevederile art. 101 CPP.

Sub aspectul legalității, instanța de apel verifică dacă fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, dacă încadrarea juridică este corectă, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată conform legii, precum și dacă normele de drept procesual și material au fost respectate. În măsura în care sunt constatate încălcări ale acestor exigențe legale, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu dispunerea rejudecării cauzei.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit art. 413 alin. (3) CPP, instanța de apel, la cererea părților, este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță și să administreze probe noi. Aceste dispoziții urmează a fi interpretate în coroborare cu prevederile art. 414 alin. (6) CPP, care interzic instanței de apel să își întemeieze concluziile pe probele cercetate în prima instanță dacă acestea nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și consemnate în procesul-verbal. Prin urmare, orice concluzie referitoare la situația de fapt și la vinovăția persoanei trebuie să se bazeze exclusiv pe probele examinate nemijlocit în fața instanței de apel, cu respectarea principiilor contradictorialității și nemijlocirii.

La caz, **inculpatul Popa Gheorghe** fiind audiat în instanța de apel a declarat că susține declarațiile date în instanța de fond. Suplimentar declară, că nu există nici un ordin de către el semnat în calitate de director cu acordarea premiului lui personal. A mai menționat, că nu a contestat actul de control, deși nu a fost de acord cu el.

În instanța de fond inculpatul a declarat că, nu și-a recunoscut vinovăția și a solicitat achitarea sa, susținând că faptele imputate nu întrunesc elementele unei infracțiuni și că învinuirea formulată împotriva sa este arbitrară. Acesta a declarat că premiile acordate personalului erau stabilite în limita unui salariu de funcție și erau acordate numai în cazul existenței resurselor financiare suficiente. Potrivit acestuia, deciziile privind premiarea nu erau luate individual de rector, ci în urma consultărilor cu serviciul contabil, Consiliul de administrație și Senatul universității, care aprobau aceste măsuri prin vot. De asemenea, Popa Gheorghe a afirmat că actul de inspectare financiară a fost efectuat în perioada alegerilor pentru funcția de rector și a sugerat existența unor interese în inițierea controlului. Totodată, a menționat că a exercitat legal funcția de rector în perioada 2010–2016, că pe parcursul mandatului său au fost efectuate mai multe controale care au constatat doar abateri minore, fără a fi întocmite acte privind încălcări financiare. În final, acesta a subliniat că, la preluarea funcției, instituția nu dispunea de resurse financiare, iar la încheierea mandatului a lăsat în conturile Universității aproximativ 17 milioane lei, fără restanțe la plata salariilor și cu practica acordării premiilor aplicată constant de-a lungul anilor.

Inculpata Ursu Galina în instanța de apel a susținut declarațiile sale date în instanța de fond, suplimentar a invocat, că ea executa ordinele primite de la secția

resurse umane, fiind în calitate de contabil. Totodată, în instanța de fond, inculpata Ursu Galina nu și-a recunoscut vinovăția și a solicitat achitarea sa, susținând că fapta imputată nu este prevăzută de legea penală. Totodată, aceasta a invocat încălcarea drepturilor sale procesuale, arătând că a fost supusă urmăririi penale fără constatarea legală a faptei prejudiciabile și fără pornirea unui proces penal în privința sa. De asemenea, a reclamat încălcarea dreptului la apărare și la un proces echitabil, solicitând constatarea abaterilor de la legalitate și emiterea unei încheieri interlocutorii în privința procurorului.

Inculpata Bejenari Ana în instanța de apel a susținut declarațiile sale date în instanța de fond, suplimentar a invocat, că ea nu a comis nici o infracțiune, nu a cauzat nici un prejudiciu. Planul de finanțare a Universității la acel moment era aprobat de Ministerul Educației. Toate mijloacele bănești se gestionau prin conturi trezoriale. Banii nu putea fi folosiți în altă parte decât erau planificați. Extrasele din conturi au fost prezentate la instanță. Premiul care a fost acordat angajaților și mărimea ei a fost aprobată de consiliul administrativ și au fost achitate din economiile la articolul remunerarea muncii, astfel, era imposibil de prejudiciat statul.

Totodată, în instanța de fond a declarat în esență că nu recunoaște vinovăția și a solicitat achitarea sa, motivând că fapta imputată nu este prevăzută de legea penală. Totodată, a invocat încălcarea procedurilor de urmărire penală, arătând că aceasta a fost inițiată fără constatarea unei fapte prejudiciabile și fără pornirea unui dosar penal în privința sa. De asemenea, a reclamat încălcarea dreptului la apărare și la un proces echitabil și a solicitat constatarea acestor abateri, precum și emiterea unei încheieri interlocutorii în privința procurorului.

Pentru a conchide referitor la vinovăția inculpaților Popa Gheorghe, Ursu Galina și Bejenari Ana instanța de fond a examinat următoarele probe:

Reprezentantul părții vătămate, Josanu Rodica, a declarat în ședința de judecată că, în urma controlului financiar efectuat la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, au fost constatate plăți salariale și acordări de premii nejustificate, existând neconcordanțe între ordinele Ministerului Educației și cele ale instituției. În urma verificărilor, s-a stabilit existența unui prejudiciu material considerabil cauzat bugetului de stat, în special prin acordarea neîntemeiată a premiilor. A mai arătat că Universitatea este o instituție subordonată Ministerului Educației, iar ordinele acestuia sunt obligatorii, însă, ulterior, instituția a fost trecută la autonomie financiară. Potrivit acesteia, premiile au fost acordate în mod exagerat, inclusiv pentru anul 2013, iar responsabilitatea pentru aceste plăți revine rectorului, care nu avea dreptul să își stabilească sau să aprobe propriile premii. Totodată, a susținut acțiunea civilă și a solicitat recuperarea sumelor în bugetul de stat, menționând că responsabilitatea pentru executarea și semnarea ordinelor ilegale aparține atât emitentului, cât și executantului acestora. A precizat că

Ministerul Educației verifică legalitatea plăților la nivel global, pe sume totale, nu individual pe persoane.

*Martorul ****** a declarat că, în calitate de angajată a Direcției Teritoriale a Inspecției Financiare Bălți, a participat la controlul financiar efectuat în anul 2015 la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, verificare inițiată la solicitarea Poliției Economice și vizând perioada 2010–2015. În urma inspectării documentelor contabile și a registrelor instituției, s-au constatat mai multe nereguli privind acordarea premiilor, inclusiv acordarea acestora în baza unor ordine interne care nu corespundeau celor emise de Ministerul Educației, depășirea cuantumului stabilit și acordarea de premii unor angajați sancționați disciplinar. A menționat că rectorul a beneficiat de mai multe premii fără acordul ministerului, iar unele ordine au fost semnate chiar de acesta. Martora a precizat că au fost identificate trei tipuri principale de abateri: acordarea de premii rectorului fără aprobare, nerespectarea de către contabilitate a cuantumului stabilit și acordarea premiilor unor persoane sancționate disciplinar. Potrivit acesteia, prejudiciul a fost stabilit la nivel global pentru instituție, fără calcul individual pe persoane. La întrebarea apărării, a declarat că planificarea bugetară a instituției a fost realizată de serviciile economice și contabilitate, iar documentele au fost prezentate spre verificare. A confirmat că unele hotărâri și ordine au fost analizate în cadrul inspectării, inclusiv cele ale Senatului și ale rectorului, și că unele ordine de premiere au fost semnate de rector, inclusiv în privința sa. A mai menționat că premiile au fost acordate cu ocazia sărbătorilor și că au fost încălcate prevederile Hotărârii Guvernului nr. 195/2013. Totodată, a afirmat că în cadrul inspectării nu s-a făcut delimitarea între sursele financiare ale bugetului de stat și cele ale instituției și că prejudiciul nu a fost calculat individual, ci per ansamblu. A confirmat că inspecția s-a desfășurat legal, în baza unei autorizări, fără influențe externe.

Totodată, *martorul ****** a declarat că îi cunoaște pe inculpați, fiind colegi de serviciu la universitate. A arătat că, în decembrie 2011, a fost sancționat disciplinar în urma unui conflict cu prorectorul Balanici, ordin pe care nu l-a contestat, deși a menționat că nu era de acord cu acesta. A precizat că salariul îi era transferat pe card și că nu a luat cunoștință de premierea sa în mod direct, menționând totodată că a primit un premiu din partea unui doctorand pentru susținerea tezei. La întrebarea apărării, a declarat că acordarea premiilor s-a realizat în conformitate cu legea, fără încălcarea atribuțiilor de serviciu. A mai menționat că a fost distins în anul 2012 cu o distincție de stat și că nu are cunoștință despre deciziile adoptate de rectorul Popa Gheorghe, acestea fiind luate în cadrul Senatului universității.

*Martorul ****** a declarat că a activat în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți în perioada 2010–2016, în Secția Resurse Umane, și îi cunoaște pe inculpați din această perioadă. A explicat că, în urma controlului financiar din 2015, au fost verificate ordinele de acordare a premiilor pentru anii 2010–2015. A

menționat că deciziile privind premiile se luau de Senatul universității și Consiliul de administrare, iar ulterior erau emise ordinele semnate de rector sau prorector, după care contabilitatea efectua calculele și plățile. Potrivit martorei, ordinele de premiere erau întocmite fie de ea, fie de subalternă sa, în baza hotărârilor adoptate, iar în unele cazuri conțineau și excluderea expresă a persoanelor sancționate disciplinar. A indicat că premiile erau acordate cu diverse ocazii (sărbători, jubileuri, Ziua profesorului, Paști, Crăciun), în baza deciziilor colegiale și a actelor interne. A precizat că nu a existat un ordin unilateral de acordare a premiului pentru rector și că acesta nu a beneficiat de premii salariale, întrucât nu avea statut de salariat în sensul respectiv. De asemenea, a arătat că în cadrul controlului a formulat contestații, considerând că unele constatări au fost defavorabile rectorului, însă nu a contestat actele în instanță. În final, a menționat că pe parcursul activității au fost prezentate rapoarte financiare către organele competente, fără a fi constatate nereguli semnificative, ci dimpotrivă, existând surplusuri bugetare și o creștere a fondurilor instituției în perioada conducerii lui Popa Gheorghe.

*Martorul ****** a declarat că activează în cadrul Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți din 2011 și are atribuții privind întocmirea proiectelor de ordine referitoare la angajare, salarizare și premiere. A menționat că pregătea ordinele în baza actelor și dispozițiilor primite de la conducerea instituției, acestea fiind ulterior semnate de șefa Secției Resurse Umane și de rector. A precizat că nu primea indicații directe de la rector, ci prin intermediul șefei de secție, iar semnarea ordinelor era realizată de conducerea universității. La întrebarea apărării, a arătat că deciziile de premiere erau adoptate de Senat, Consiliul de administrare și prorector, iar ea doar le formaliza în ordine, în baza proceselor-verbale sau dispozițiilor primite. A menționat că nu a fost emis un ordin de premiere personală a rectorului semnat de acesta, iar în unele cazuri existau neclarități privind noțiunile de salariu și suplimente. A mai indicat că ordinele erau transmise ulterior la contabilitate pentru executare și că în cadrul controlului au fost ridicate mai multe documente de către organele de anchetă, fără a putea oferi detalii complete despre acestea.

*Martorul ****** a declarat că îi cunoaște pe inculpați din activitatea desfășurată la universitate și că a fost sancționată disciplinar o singură dată pentru permiterea plecării studenților mai devreme de la ore, fapt pentru care nu a primit premiul de Paști în acel an. A precizat că nu își amintește exact toate premiile primite în anul 2013, dar a menționat posibilitatea acordării unor premii pentru activitatea în comisia de admitere și cu ocazia Zilei profesorului. La întrebarea apărării a confirmat că sancțiunea disciplinară a fost singulară și că nu are cunoștință despre alte sancțiuni sau detalii precise privind sumele primite ca premii.

*Martorul ****** a declarat că o cunoaște pe inculpată din activitatea îndelungată desfășurată în cadrul Universității „Alec Russo”, unde lucrează de peste 30 de ani, iar în anul 2011 era șefă de catedră la Facultatea de Litere. A menționat că a fost sancționată disciplinar pentru întârzierea întocmirii planului de activitate, invocând lipsa unei secretare, și a depus o notă explicativă în acest sens. A precizat că a contestat sancțiunea pe cale internă, fără a se adresa instanței, și nu își amintește dacă a beneficiat de premii în anul următor sau de alte recompense în perioada 2012.

*Martorul ****** a declarat că din aprilie 2011 activează în cadrul Serviciului personal al universității, având atribuții privind angajarea, demisia, modificarea contractelor de muncă și acordarea concediilor. A precizat că nu cunoaște modul de calcul al premiilor și nici metodologia utilizată de inculpata Ursu Galina, întrucât această activitate era realizată de o altă persoană responsabilă. A mai menționat că declarațiile date în faza de urmărire penală nu sunt exacte, fiind făcute fără o analiză atentă, și că a comunicat atunci că nu cunoaște pentru ce categorii de salariați se calculează salariile și premiile de către Ursu Galina.

Cu privire la acuzarea adusă lui Popa Gheorghe în baza art. 327 alin. (1) CP(faptă comisă în perioada 2010-2015), instanța de fond a reținut că fapta inculpatului Popa Gheorghe, care în calitate de rector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, ar fi emis ordine interne privind acordarea premiilor personalului universității, inclusiv pentru sine, cu nerespectarea cuantumului stabilit prin ordinele Ministerului Educației și în baza unor prevederi legale privind salarizarea, în urma căror acțiuni, i s-au calculat și achitat neîntemeiat premii în sumă de 10 771 lei, fiind invocat un prejudiciu adus Ministerului Educației, constituie contravenția prevăzută de art.312 Cod contravențional. Instanța de fond a motivat că există dubii la capitolul stabilirii cu exactitate a cuantumului pretinsului prejudiciu material cauzat Ministerului Educației, urmare a acțiunilor inculpatului, reieșind din faptul că organul de urmărire penală cuantificând în învinuire suma daunelor nu a prezentat absolut nici o probă incontestabilă și certă și nu a stabilit modalitatea de calcul a acestei sume și totodată, în contextul Deciziei Curții Constituționale nr. 33/2017, instanța a apreciat că fapta nu mai întrunește elementele infracțiunii de abuz de serviciu prevăzute la art. 327 alin. (1) CP, urmând a fi recalificată ca și contravenție prevăzută de art. 312 Cod contravențional.

În consecință, în temeiul art. 391 alin. (2) și art. 332 alin. (2) CPP, instanța a dispus încetarea procesului penal și recalificarea faptei ca contravenție. Totuși, constatând că a expirat termenul de prescripție pentru atragerea la răspundere contravențională, instanța a dispus și încetarea procesului contravențional.

În esență, instanța de fond a concluzionat că fapta imputată nu constituie infracțiune, ci contravenție, însă răspunderea contravențională nu mai poate fi aplicată din cauza prescripției, motiv pentru care procesul a fost încetat.

În mod similar, cu privire la cele două episoade de învinuire pe art. 328 alin. (1) CP, instanța de judecată a reținut că Popa Gheorghe, în calitate de rector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, este învinuit de depășirea atribuțiilor de serviciu prin emiterea mai multor ordine de premiere a personalului în perioada 2011–2014, prin care s-au acordat premii peste limitele prevăzute de actele normative și ordinele Ministerului Educației, precum și că ar fi încălcat restricțiile privind acordarea premiilor persoanelor sancționate disciplinar, prin emiterea unor ordine interne în baza cărora mai mulți angajați au beneficiat neîntemeiat de stimulente financiare în perioada 2013-2014, însă în mod eronat a reținut că în urma analizei probelor, nu a fost demonstrat în mod cert existența elementelor infracțiunii, în special sub aspectul prejudiciului și al legăturii cauzale, iar quantumul acestuia nu este stabilit prin probe concludente și verificabile.

Totodată, instanța a apreciat că faptele se încadrează în sfera contravențională (art. 313 Cod contravențional), întrucât ar reprezenta o depășire a atribuțiilor de serviciu fără întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii și având însă în vedere că faptele date au fost comise în 2011–2014, instanța constată că a expirat termenul de prescripție pentru răspunderea contravențională, motiv pentru care dispune încetarea procesului contravențional.

În motivarea sa, instanța de fond eronat a concluzionat că acuzațiile nu sunt dovedite în forma penală imputată, că probele privind prejudiciul sunt insuficiente și neconcludente, și că, deși ar putea exista o formă contravențională a faptei, aceasta nu mai poate atrage răspundere juridică din cauza prescripției, dispunând astfel încetarea procesului.

În ceea ce privește situația inculpatului Popa Gheorghe, Colegiul penal constată că din ansamblul probelor administrate rezultă că inculpatul, în exercitarea funcției de rector al instituției de învățământ, a emis ordine administrative privind acordarea premiilor, în baza competențelor de gestiune internă a instituției, acțiuni prin care au fost cauzate prejudicii Ministerului Educației, acțiuni de folosire intenționată a situației de serviciu și de depășire a limitelor legale privind quantumul premiilor.

Cu privire la probele ce dovedesc cert producerea unui prejudiciu Colegiul penal reține că, acuzarea a prezentat suficiente probe care să demonstreze cauzarea prejudiciului prin acțiunile concret descrise ale inculpatului Popa Gheorghe.

Conform Statutului USARB, înregistrat prin decizia Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 49 din 16.01.2013, Ministerul Educației este organul ierarhic superior și exercită funcția de fondator al Universității.

Potrivit Actului de inspectare financiară a Universității de Stat „Alec Russo,, din Bălți, din 13.10.2015, USARB din Bălți este o unitate de autonomie financiară nonprofit, care activează în condiții de autogestiune, corelate cu principiile responsabilității publice pentru calitatea întregii activități de formare profesională, de cercetare științifică și de prestare a serviciilor pe care le desfășoară Universitatea cu gestionarea eficientă a mijloacelor bănești și a patrimoniului statului. Din acest Act de inspectare se atestă că în rezultatul verificării corectitudinii stabilirii și achitării premiei rectorului instituției s-au stabilit derogări de la prevederile art.130 alin. (1) Codul Muncii, art. 2 alin. (1) din Legea nr.355 din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, cuantumul premiei stipulat în ordinele Ministerului educației cu nr.1115-c din 10.10.2012, ...nr.253-c din 30.04.2014,... nu a fost respectat de USARB și ca urmare s-au achitat neîntemeiat premii.(f.d.72-77 vol. II).

În continuare, în actul denumit „Registru privind premiarea rectorului în perioada 01.01.2012 -30.06.2015”, anexat la Actul de inspectare financiară, este reflectată suma premiei achitate inculpatului Popa Gheorghe contrar legislației în mărime de 7580 lei în luna septembrie 2012 în baza ordinului intern de premiere nr. 02-89 din 06.09.2012 emis contrar ordinului Ministerului Educației nr.1115-c din 10.10.2012 și suma de 3191,1 lei, achitată în luna aprilie 2014 în baza ordinului intern de premiere nr.07-154 din 22.04.2014 emis contrar ordinului Ministerului Educației nr.253-c din 30.04.2014. (f.d.81-82 vo.II)

Aceste date sunt confirmate prin copia Ordinului de premiere nr. 02-89 din 06.09.2012, semnat de rectorul Gheorghe Popa, avînd ca anexă lista salariaților cărora li se va acorda un premiu de 100 % salariu cu prilejul Zilei profesionale a lucrătorului din învățămînt, unde la poziția 1 este menționată funcția rectorului (f.d.95-96) și copia ordinului nr.1115-c din 10.10.2012 al Ministrului Educației cu prilejul Zilei profesionale a lucrătorilor din învățămînt, unde s-a acordat premiu bănesc în mărime de 50 la sută din salariul de bază rectorului Universității de Stat „Alec Russo,, Popa Gheorghe(f.d.97 vol.II). Ordinul intern de premiere nr.07-154 din 22.04.2014 în baza căruia i-a fost calculat și achitat premia a fost semnat de rectorul Gheorghe Popa, contrar ordinului Ministerului Educației nr. 253-c din 30.04.2014 (f.d. 120, 121 vol.II)

În așa mod, Colegiul penal, consideră că a avut loc fapta de abuz de serviciu prin nerespectarea cuantumului premiilor stipulate de Ministerul Educației, aceasta a fost comisă de inculpatul Popa Gheorghe prin acțiunile de semnare a ordinelor de acordare a premiilor în privința sa, iar urmările prejudiciabile ale faptei de abuz de serviciu sunt materializate în sumele de bani primite neîntemeiat în mărime de 10 771 lei, care constituie un prejudiciu cauzat Ministerului Educației.

Colegiul penal, menționează că prejudiciul de 10 771 lei reprezintă un prejudiciu material ce nu atinge pragul minim al daunelor considerabile necesare pentru răspunderea penală, reîșeind din dispozițiile favorabile introduse, prin Legea nr. 126 din 06.06.2024, în vigoare la data de 07.09.2024 prin care au fost completate prevederile art. 126 din Codul penal, astfel încât, nu depășește 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform prevederilor Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 923 din 2020 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2021 cuantumul salariului mediu lunar pe economie, a constituit 8761 lei. Întrucât dauna nu depășește pragul de 87 610 lei, Colegiul penal reține lipsa caracterului considerabil al acesteia.

În condițiile descrise supra, instanța de apel atestă lipsa semnului constitutiv obligatoriu al laturii obiective stabilit de art.327 alin. (1) Codul penal și anume survenirea daunelor considerabile cauzate părții vătămate. În concluzie, la data adoptării deciziei calificativul „cu cauzare de daune în proporții considerabile” nu se mai confirmă, urmând a fi exclus inculpatului Popa Gheorghe din învinuire, iar acțiunile acestuia nu mai constituie o infracțiune, dar întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional.

Reieșind din cele relatate, respectându-se prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, Colegiul constată că s-a stabilit vinovăția inculpatului Popa Gheorghe în aceea că Popa Gheorghe, în perioada de timp cuprinsă între 13.02.2010 până la 30.06.2015 deținând funcția de rector al Universității de Stat „Alecu Russo” din mun. Bălți, fiind numit în această funcție prin ordinului Ministrului Educației nr. 83-p din 13.02.2010 și confirmat în baza Hotărârii Guvernului nr. 73 din 10.02.2010, fiind în acest sens persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu este responsabil de asigurarea întregii activități a instituției pe care o conduce, având în acest sens și atribuții legate de dirijarea și controlul folosirii fondurilor financiare ale universității, precum și stimularea materială și morală a activității cadrelor didactice în limitele prevăzute de actele normative în vigoare, a comis abuz de serviciu, în următoarele circumstanțe:

Astfel, el, acționând în mod intenționat și din interes material și personal, contrar prevederilor art. 130 alin. (1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art. 2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică)

cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri, sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, nerespectând cuantumul premiilor stipulate în ordinele Ministerului Educației cu nr. 1115-c din 10.10.2012, conform prevederilor căruia Ministerul Educației a ordonat acordarea rectorului Universității de Stat Alecu Russo din Bălți Gheorghe Popa, a unui premiu bănesc în mărime de 50 la sută din salariu de bază lunar și nr.253-c din 30.04.2014, conform prevederilor căruia Ministerul Educației a ordonat acordarea rectorului Universității de Stat Alecu Russo din Bălți Gheorghe Popa a unui premiu bănesc în cuantumul echivalent acordat personalului didactic din instituția respectivă, la 06.09.2012 a emis și semnat ordinul intern cu nr.02 – 89 conform prevederilor căruia a ordonat acordarea unui premiu (conform planului de finanțare, din surse bugetare și speciale) tuturor salariaților Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea și acordarea unui premiu (conform planului de finanțare, din surse bugetare și speciale) în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de membru al Senatului universitar, iar la 22.04.2014 a emis și semnat ordinul intern cu nr.07 – 154 conform prevederilor căruia a ordonat acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității, cu excepția salariaților Catedrei militare, în mărime de 30 % salariu lunar, dar fără a se ține cont de munca prin cumul sau care depășește o sarcină didactică, ordine interne în baza cărora lui personal i-au fost calculate și achitate neîntemeiat premii în sumă de 10771 lei, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în suma respectivă.

Acțiunile lui Popa Gheorghe întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional, cu indicii calificativi folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Luînd în considerație că contravenția a fost consumată la 22.04.2014, Popa Gheorghe nu poate fi supus răspunderii contravenționale, din motivul expirării prescripției de atragere la răspundere contravențională, procesul contravențional urmînd a fi încetat în temeiul art. 441 Cod contravențional.

Cu referire la episodul de învinuire a lui Popa Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) CP (fapta comisă la 27.04.2013-19.12.2014), acuzarea a prezentat suficiente probe care să demonstreze săvârșirea infracțiunii prin acțiunile concret descrise ale inculpatului Popa Gheorghe.

Potrivit Actului de inspectare financiară a Universității de Stat „Alecu Russo,, din Bălți, din 13.10.2015, personalului de conducere al USARB li s-a acordat premii unice în cuantum mai mare de un salariu de funcție, fapt ce a prejudicat bugetul instituției cu admiterea cheltuielilor neîntemeiate în mărime de 278 260 lei (2013 -206802,54 lei; 2014 – 71457,66 lei), aceste premii fiind acordate în baza ordinelor interne cu nr.05-164 din 27.04.2013; nr. 07-463 din 20.09.2013, nr. 02-87 din 19.12.2013, nr.02-35 din 10.09.2014, nr.05-587 din 16.10.2014 și nr.02-48 din 19.12.2014.

În confirmarea concluziei privind suma prejudiciului cauzat descrisă în Actul de inspectare este anexată „Informația detaliată privind achitarea premiilor contrar legislației, a personalului de conducere pentru anul 2013”,(f.d.167 -170 vol.II) , semnată de inspectorii Inspecției Financiare, Direcția teritorială Inspectare Financiară Bălți, Marina Musurivski și Andrei Ceban, care conține enumerarea celor 36 de angajați, funcția lor, ordinul conform căruia s-a achitat premia, suma de bani achitată efectiv fiecăruia, suma necesară de achitat, diferența dintre aceste sume, precum și calculele totale, din care se atestă suma de 206 802, 54 lei diferența de premii acordate contrar prevederilor legale.

În mod similar, pentru anul 2014 suma premiilor acordate contrar legislației este refulată în „Informația detaliată privind achitarea premiilor contrar legislației, a personalului de conducere pentru anul 2014”,(f.d.174-175 vol.II) , semnată de inspectorii Inspecției Financiare Direcția teritorială Inspectare Financiară Bălți, Marina Musurivski și Andrei Ceban, unde se descriu datele celor 27 de angajați, funcțiile lor, ordinul conform căruia s-a achitat premia, suma de bani achitată efectiv fiecăruia, suma necesară de achitat, diferența dintre aceste sume, precum și calculele totale, din care se atestă suma de 71457,66 lei.

Ordinele interne menționate în actele de control financiar, anexate la dosar nr.05-164 din 27.04.2013(f.d.158 vol.II); nr. 07-463 din 20.09.2013 (f.d.164 vo,II), nr. 02-87 din 19.12.2013 (f.d.165 vol.II), nr.02-35 din 10.09.2014 (f.d.171 vol.II), nr.05-587 din 16.10.2014 (f.d.172 vol.II)și nr.02-48 din 19.12.2014 (f.d.173 vol.II) sunt emise și semnate de inculpatul Gheorghe Popa, în calitate de rector, care conțin mențiuni directe asupra cuantumului premiilor ce urmează a fi achitate.

Cu privire la calificarea daunei de 278 260,20 lei cauzate pe acest capăt de învinuire, acuzarea l-a calificat ca prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Raportând prevederile art.126 alin. (2) din Codul penal, în redacția modificată prin Legea nr. 126 din 06.06.2024, în vigoare la data de 07.09.2024, care este mai favorabilă inculpatului, pragul minim de daune materiale cauzate se evaluează în dependență de salariul mediu lunar pe economie, Colegiul penal reține că suma de 278 260, 20 lei întrunește condiția de proporții considerabile, care pentru infracțiunea comisă în anii 2013- 2014 constituie un prag minim de 42 250 lei și nu poate fi calificată ca daună în proporție deosebit de mare, deoarece

componenta de infracțiune nu prevedea un astfel de calificativ la data comiterii faptei.

Prin urmare, în condițiile descrise supra, instanța de apel reține că prin probele administrate este demonstrat cu certitudine că Popa Gheorghe, act****d în aceeași funcție, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor de serviciu acordate prin Lege, contrar prevederilor punctului 13 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 195 din 13.03.2013 privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie financiară, care prevede că în funcție de mijloacele pentru retribuirea muncii disponibile, rectorii instituțiilor sunt în drept să acorde salariaților premii unice cu prilejul jubileelor, sărbătorilor profesionale și zilelor de sărbătoare nelucrătoare precum și ajutoare materiale în modul stabilit de art. 165/1 Codul muncii, în acest caz cuantumul premiului unic în fiecare caz nu va depăși salariul de funcție al salariatului premiat, în perioada de timp cuprinsă între 01.01.2013 - 30.06.2015, a emis și a semnat personal ordinele interne cu nr.05-164 din 27.04.2013; nr. 07-463 din 20.09.2013, nr. 02-87 din 19.12.2013, nr.02-35 din 10.09.2014, nr.05-587 din 16.10.2014 și nr.02-48 din 19.12.2014, în urma cărora personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din Bălți prim-prorectorului, prorectorilor, decanilor, prodecanilor, șefilor de catedre și șefului serviciului studii, li s-au acordat premii unice în cuantum mai mare de un salariu de funcție, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă de 278 260,20 lei.

Acțiunile lui Popa Gheorghe pe episodul respectiv întrunesc elementele art.328 alin.(1) Cod penal, adică, *depășirea atribuțiilor de serviciu, cu următoarele semne de calificare: săvârșirea de către o persoană cu funcție publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții considerabile, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice.*

Infracțiunea prevăzută de art.328 alin. (1) CP săvârșită de Popa Gheorghe în perioada 27.04.2013-19.12.2024 face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, care se pedepsește cu pedeapsa maximă sub formă de închisoare de pînă la 3 ani, și pentru care termenul de prescripție de 5 ani de tragere la răspundere penală, calculat de la 19.12.2014, este expirat. Respectiv se constată că pentru această infracțiune lui Popa Gheorghe nu-i poate fi aplicată pedeapsa penală, și în conformitate cu art.60 Cod penal și art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, acesta se liberează de pedeapsa penală din motivul expirării termenului de prescripție.

Cu privire la capătul de învinuire de depășire a atribuțiilor de serviciu prin acordarea premiilor persoanelor sancționate disciplinar comisă în perioada 01.01.2010-30.06.2015, Colegiul penal consideră că la caz sunt administrate

suficiente probe că această faptă a fost comisă de inculpatul Popa Gheorghe, care în exercitarea funcției de rector al instituției de învățământ, a emis ordine administrative privind acordarea premiilor, în baza competențelor de gestiune internă a instituției, acțiuni de depășire a limitelor legale privind acordarea premiilor, prin care au fost cauzate prejudicii Minsiterului Educației.

Potrivit Actului de inspectare financiară a Universității de Stat „Alecu Russo,, din Bălți, din 13.10.2015, (f.d.72-77 vol. II) se atestă că în rezultatul verificării corectitudinii stabilirii și achitării premiilor s-a constatat că în perioada 01.01.2010 – 30.06.2015 USARB a calculat și achitat personalului de conducere cărora le-a fost aplicate sancțiuni disciplinare *****, *****, ***** și *****, premii în decurs de 1 an în sumă de 18171,0 lei.

În continuare, în „Informația privind achitarea neîntemeiată a premiilor angajaților USARB, cărora li s-a aplicat sancțiuni disciplinare”, anexată la Actul de inspectare financiară, sunt reflectate datele salariatului, ordinul de sancționare și ordinul de premiere, precum și suma premiilor acordate (f.d.176 vol.II).

Potrivit învinuirii inculpatul Popa Gheorghe a săvârșit depășirea atribuțiilor de serviciu prin acordarea premiilor salariaților sancționați disciplinar, acordate prin ordinele nr.02-160 din 20.12.2011, nr.02-161 din 22.12.2011, nr.02-38 din 28.04.2012, nr.02-53 din 01.08.2013, nr.02-61 din 15.10.2013 și nr.02-04 din 31.01.2014.

Aceste ordine sunt anexate la dosar fiind emise și semnate personal de inculpatul Popa Gheorghe și anume:

Prin ordinul nr.02-160 din 20.12.2011 (f.d.184 vol.II) s-a acordat tuturor salariaților, inclusiv și lui ***** premiu în mărime de 2171,0 (f.d.176 vol.II), în timp ce era sancționată disciplinar prin ordinul nr.05 – 302 din 20.06.2011(f.d.177 vol.II).

Prin ordinul nr.02-161 din 22.12.2011(f.d.188-189 vol.II) a fost acordat premiul de 1200 lei lui ***** , numele căruia este direct menționat în ordin, fiind sancționat în mod disciplinar prin ordinul nr.05-772 din 15.12.2011(f.d.180 vol.II).

Prin ordinul nr.02-38 din 28.04.2012 (f.d.183 vol.II) s-a acordat premiu tuturor salariaților, inclusiv lui ***** în mărime de 2171 lei, fiind sancționată prin nr.05 – 302 din 20.06.2011(f.d.177 vol.II); lui ***** premiu în mărime de 2657,0 sancționată disciplinar prin ordinul nr.05 – 756 din 08.12.2011; lui ***** s-a acordat premiul de 3042 lei, fiind sancționat în mod disciplinar prin ordinul nr.05-772 din 15.12.2011;

Prin ordinul nr.02-53 din 01.08.2013 s-a acordat (cu excepția celor sancționați în perioada mai 2013- august 2013) lui ***** premiu în mărime de 1138,0 (f.d.188 vol.II), nefiind indicată în lista celor sancționați disciplinar, în timp ce era sancționată disciplinar prin ordinul nr.05 – 159 din

26.04.2013(f.d.181 vol.II) și lui ***** premiu în mărime de 2107,0 lei, în timp ce era sancționată disciplinar prin ordinul nr.05 – 302 din 20.06.2011(f.d.177 vol.II).

Prin ordinul nr.02-61 din 15.10.2013 (f.d.190 vol.II) a fost acordat premiu de 2485,0 lei lui ***** , indicată direct în ordin, deși a fost sancționată prin ordinul nr.05-159 din 26.04.2013.

Prin ordinul nr.02-04 din 31.01.2014 s-a acordat premiul de 966,0 lei lui Mascaliuc Victoria, sancționată în mod disciplinar prin ordinul nr.05-159 din 26.04.2013.

În așa mod, nefiind revocate sancțiunile disciplinare în decursul unui an, acești salariați au beneficiat neîntemeiat de premii în sumă totală de 17937(2171+1200+2171+2657+3-42+1138+2107+2485+966), în învinuirea adusă acuzarea a menționat premiul acordat contrar legislației prin ordinul nr.02-04 din 31.01.2014 în mărime de 966,0 lei, însă nu a inclus această sumă în calculul total al daunei cauzate, învinuind inculpatul de cauzarea prejudiciului doar în sumă de 16971 lei.

În așa mod, Colegiul penal, consideră că a avut loc fapta de depășire a atribuțiilor de serviciu abuz de serviciu, prin acțiunile de acordare a premiilor salariaților sancționați disciplinar, aceasta a fost comisă de inculpatul Popa Gheorghe prin acțiunile de emitere și semnare a ordinelor de acordare a premiilor în privința acestor salariați, iar urmările prejudiciabile ale faptei sunt materializate în sumele de bani primite neîntemeiat în mărime de 16 971 lei, care constituie prejudiciu cauzat Ministerului Educației.

Colegiul penal, menționează că prejudiciul de 16971 lei reprezintă o daună materială ce nu atinge pragul minim al daunelor considerabile necesare pentru răspunderea penală, reîșeind din dispozițiile favorabile introduse, prin Legea nr. 126 din 06.06.2024, în vigoare la data de 07.09.2024 prin care au fost completate prevederile art. 126 din Codul penal, astfel încât, conform prevederilor Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.1000 din 2013 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, a constituit 4225 lei. Prin urmare raportând prevederile art.126 alin. (2) din Codul penal care caracterizează daunele considerabile pentru fapta comisă în perioada 2013-2014 în mărime de 16 971 lei, Colegiul penal reține lipsa caracterului considerabil al daunei careu nu atinge pragul de 42 250 lei. Prin urmare în condițiile descrise supra, instanța de apel atestă lipsa semnului constitutiv obligatoriu a laturii obiective stabilit de art.328 alin. (1) Codul penal și anume a daunelor considerabile cauzate părții vătămate. În concluzie, la data adoptării deciziei calificativul „cu cauzare de daune în proporții considerabile” nu se mai confirmă, urmând a fi exclus inculpatului Popa Gheorghe din învinuire și acțiunile acestuia nu mai

constituie o infracțiune, dar întrunește elementele contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional.

Reieșind din cele relatate, respectându-se prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, Colegiul constată că s-a stabilit vinovăția inculpatului Popa Gheorghe în aceea că activând în aceeași funcție, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor de serviciu acordate prin lege, contrar prevederilor art. 211 alin.(1) și (3) din Codul Muncii, care prevăd că termenul de validitate a sancțiunii disciplinare nu poate depăși un an din ziua aplicării, în interiorul căruia salariatului sancționat nu i se pot aplica stimulări prevăzute la art. 203 din Codul Muncii mulțumiri, premii, cadouri de preț și diplome de onoare, în perioada de timp cuprinsă între 01.01.2010-30.06.2015, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, a emis și a semnat personal ordinele interne nr.02-160 din 20.12.2011, nr.02-161 din 22.12.2011, nr.02-38 din 28.04.2012, nr.02-53 din 01.08.2013, nr.02-61 din 15.10.2013 și nr.02-04 din 31.01.2014, prin care patru angajați ai Universității de Stat Alecu Russo din Bălți și anume *****, *****, ***** și *****, care fiind sancționați în mod disciplinar prin ordinele cu nr.05 – 302 din 20.06.2011, nr.05-160 din 26.04.2013, nr.05-756 din 08.12.2011, nr.05-772 din 15.12.2011 și nr.05-159 din 26.04.2013 și nefiind revocate în decursul unui an, au beneficiat neîntemeiat de premii în sumă totală de 16971 lei, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în suma respectivă.

Acțiunile lui Popa Gheorghe întrunesc elementele contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, săvârșirea unei acțiuni depășește în mod vădit limitele drepturile și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Luând în considerație că contravenția a fost consumată la 31.01.2014, Popa Gheorghe nu poate fi supus răspunderii contravenționale, din motivul expirării prescripției de atragere la răspundere contravențională, procesul contravențional urmînd a fi încetat în temeiul art. 441 Cod contravențional.

În continuare, instanța de apel apreciază că argumentele apărătorului privind necesitatea achitării inculpatului Popa, pe motivul lipsei faptelor infracționale, sunt neîntemeiate.

Contrar susținerilor apărării, din materialele cauzei rezultă că din ansamblul probelor administrate, inclusiv ordinele interne emise de inculpat, actul de inspectare financiară, precum și declarațiile martorilor, rezultă că faptele au fost comise de inculpat, fiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal(pe episodul cu prejudiciu de 278 260.20 lei), iar

pe celelalte două episoade pe art. 327 alin. (1) CP și art. 328 alin. (1) CP faptele nu întrunesc elementele infracțiunii, în special sub aspectul cuantumului prejudiciului, constituind contravenții prevăzute de art. 312 Cod contravențional și art. 313 Cod contravențional.

De asemenea, susținerea potrivit căreia ordinele emise de rector ar avea caracter deplin legal și că prejudiciul ar fi exclus prin simpla existență a acestora nu poate fi acceptată, deoarece actele administrative au fost emise contrar prevederilor legale care reglementează cuantumul premiilor, prin abuz de serviciu și cu depășirea atribuțiilor de serviciu și a efectelor financiare produse în raport cu limitele impuse de actele normative superioare și ordinele ministeriale.

Totodată, instanța reține că existența unor hotărâri ale Senatului Universității sau ale Consiliului de administrație nu exonerează inculpatul de răspundere, în condițiile în care atribuțiile de verificare a respectării cadrului normativ în emiterea ordinelor de premiere îi reveneau în mod direct inculpatului în calitate de conducător al instituției.

În ceea ce privește susținerea privind încălcarea dreptului la un proces echitabil, instanța constată că simpla nemulțumire față de soluția adoptată nu echivalează cu lipsa motivării hotărârii. Instanța de fond a expus în mod suficient raționamentele de fapt și de drept, astfel încât părțile au putut înțelege temeiurile soluției pronunțate și au avut posibilitatea efectivă de a o contesta în calea de atac.

Prin urmare, argumentele apărării privind achitarea inculpatului Popa Gheorghe sunt respinse ca nefondate, instanța de apel concluzionând lipsa vreunui temei de achitare în sensul art. 390 CPP.

Cu privire la criticile acuzării și încadrarea juridică a faptelor imputate lui Popa Gheorghe, Colegiul penal reține că, prin motivele de apel, acuzarea de stat contestă soluția instanței de fond în partea încetării procesului penal în privința lui Popa Gheorghe în temeiul art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, precum și recalificarea faptelor acestuia din sfera infracțională în sfera contravențională, susținând că probele administrate, inclusiv actul de inspectare financiară din 13.10.2015 și declarațiile martorului Musurivschi Marina, demonstrează existența prejudiciului și încălcarea normelor de salarizare.

Colegiul penal examinând aceste argumente, constată că ele nu sunt întemeiate și reține că instanța de fond a constatat în mod neîntemeiat existența unor neclarități substanțiale privind cuantificarea prejudiciului și identificarea exactă a subiectului prejudiciat, precum și lipsa unei metode certe și transparente de calcul a sumelor pretins cauzate. În aceste condiții, existența unui act de control financiar este suficientă pentru a fundamenta răspunderea penală și contravențională, fiind prezente în calitate de probe directe, coroborate și indubitabile.

În ceea ce privește declarațiile martorului *****, Colegiul apreciază că acestea confirmă existența unor nereguli privind acordarea premiilor în urma

inspectării financiare, care demonstrează intenția de natură penală și contravențională a inculpatului Popa Gheorghe, prejudiciul fiind stabilit la nivel de instituție. Unele ordine au fost semnate de rector în privința sa, iar alte ordine au fost emise cu încălcarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 195/2013.

Totodată, Colegiul reține că, în mod corect, instanța de fond a analizat efectele Hotărârii Curții Constituționale nr. 33 din 07.12.2017, prin care a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din art. 327 alin. (1) Cod penal, concluzionând că fapta imputată nu mai întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, ci poate fi încadrată, după caz, în sfera contravențională.

Cu referire la episodul de învinuire a lui Ursu Galina din materialele cauzei Colegiul relevă, că Ursu Galina, este învinuită, că ”deținând funcția de contabil în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, fiind numit în această funcție în temeiul ordinului rectorului nr.510-a din 12.09.1977, fiind în acest sens în conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu prevăzute în fișa postului este responsabilă de calcularea salariului sectorului profesori al Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, inclusiv personalului de conducere, prelucrarea sistematică a documentelor ce servesc ca bază pentru calcularea salariului, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, în următoarele circumstanțe:

La 26.03.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.05-145 prin care a dispus acordarea unui premiu angajaților Universității în mărime de 60 % din salariu de funcție (inclusiv cumulările). La 13.09.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.07-470 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,5 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. La 23.09.2010, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.07 - 503 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,5 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. Suplimentar, pentru salariații care ocupă funcțiile de rector, prorectori, decani, prodecani și șefi de catedră se va mai acorda un premiu de 0,7 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. La 13.09.2011, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-141 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 0,8 salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. La 06.09.2012, de către rectorul Universității de Stat Alec Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-89 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de

membru al Senatului universitar, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 42 de persoane din categoria persoanelor de conducere. La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-109 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariaților Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. A acorda un premiu în mărime de 75 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității conform Anexei nr. 1 la ordin și anume 10 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.2 la ordin și anume 30 persoane din categoria persoanelor de conducere. La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-110 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 50 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 3 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume o persoană din categoria persoanelor de conducere. Astfel, în perioada de timp cuprinsă între 26.03.2010 – 30.11.2012, Ursu Galina, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu, contrar prevederilor ordinului rectorului Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa, nominalizate supra, contrar prevederilor art.130 alin.(1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art.2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică) cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri, sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ce țin de calcularea salariului sectorului profesori al Universității de Stat „Alecu Russo” din mun.Bălți, inclusiv personalului de conducere, precum și prelucrarea sistematică a documentelor ce servesc ca bază pentru calcularea salariului, a calculat și dispus spre achitare premii personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți și anume la prim prorector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și șefului serviciului studii, în mărimile procentuale

stabilite în ordinele nominalizate reieșind din salariu lunar al salariatului și nu din cel de funcție al salariatului după a fost stabilit în ordine, acțiuni prin care Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în sumă de 205589 lei”.

Bejenari Ana, este învinuită că, ”deținând funcția de contabil-șef în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, fiind numit în această funcție în temeiul ordinului rectorului instituției respective nr.2-12 din 07.02.2012, fiind în acest sens în conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) CP persoană publică, care totodată conform atribuțiilor sale de serviciu prevăzute în fișa postului organizează, îndrumă, conduce, controlează și răspunde de desfășurarea în mod eficient a activității financiar-contabile a Universității în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, organizează și coordonează contabilitatea operațiilor de capital, contabilitatea stocurilor, contabilitatea angajamentelor și altor elemente patrimoniale, organizează și coordonează controlul financiar preventiv, stabilind operațiunile și documentele ce se supun controlului financiar preventiv, precum și persoanele care exercită acest control, răspunde de consemnarea corectă și la timp, în scris, în momentul efectuării ei, în documente justificative a oricărei operații care afectează patrimoniul Universității în conformitate cu prevederile legale în vigoare, organizează controlul asupra operațiilor patrimoniale, răspunde de respectarea disciplinei de casă și a celorlalte dispoziții privind operațiunile cu numerar, răspunde de eficiența și calitatea lucrărilor executate în cadrul serviciului la termenele stabilite prin reglementări interne sau prin alte acte normative, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu, în următoarele circumstanțe: La 06.09.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-89 prin care a dispus acordarea unui premiu în mărime de 100 % din salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariatilor Universității, care dețin funcții manageriale și/sau dețin calitatea de membru al Senatului universitar, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 42 de persoane din categoria persoanelor de conducere. La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun. Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-109 prin care a dispus acordarea unui premiu tuturor salariatilor Universității în mărime de 60 % salariu de funcție (fără supliment) inclusiv cumularea. A acorda un premiu în mărime de 75 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariatilor Universității conform Anexei nr.1 la ordin și anume 10 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea în baza art. 329 alin.(1) salariatilor Universității, conform Anexei nr.2 la ordin și anume 30 persoane din categoria persoanelor de conducere. La 28.11.2012, de către rectorul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți Gheorghe Popa a fost emis și semnat ordinul cu nr.02-110 prin care a dispus acordarea unui premiu

în mărime de 50 % salariu de funcție (fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume 3 persoane din categoria persoanelor de conducere. A acorda un premiu în mărime de 100 % salariu de funcție fără supliment), inclusiv cumularea, salariaților Universității, conform Anexei nr.1 la ordin și anume o persoană din categoria persoanelor de conducere. Astfel, în perioada de timp cuprinsă între 06.09.2012-31.12.2012, Bejenari Ana, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu, contrar prevederilor ordinelor rectorului Universității nominalizate supra, contrar prevederilor art.130 alin.(1) din Codul Muncii, care prevede că salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare, contrar prevederilor art.2 alin.(1) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.355 din 23.12.2005, care prevede că salariile personalului din autoritățile administrației publice, instituțiile și organizațiile finanțate de la bugetul public național (cu excepția persoanelor care dețin funcții de demnitate publică) cuprind: salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor, precum și cu nivelul de pregătire necesar funcției ocupate; adaosuri, sporuri și suplimente la salariul de bază cu titlu de stimulare sau compensare; premii pentru rezultatele activității curente, precum și un premiu conform rezultatelor activității anuale a unității bugetare, contrar prevederilor pct.14) art.19 din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007, în procesul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu prevăzute în fișa postului de serviciu, a primit spre executare documente privind faptele economice ce contravin actelor legislative și normative, neinformând despre aceasta în scris conducătorul entității, și anume listele de plată și transfer la carduri a salariilor și premiilor angajaților Universității, inclusiv personalului de conducere (prim prorector, prorectori, decani, prodecani, șefi de catedre și șeful serviciului studii) îndeplinite de contabilul Ursu Galina, liste care constituie documente primare ce justifică efectuarea operațiunilor economice, acordă dreptul de a le efectua sau certifică producerea unor evenimente, pe care li-a semnat, după care fiind prezentate instituției financiare filiala Bălți a BC Moldova Agroindbank, personalului de conducere din cadrul Universității de Stat Alecu Russo din mun.Bălți și anume prim prorectorului, prorectorilor, decanilor, prodecanilor, șefilor de catedre și șeful serviciului studii, li-au fost calculate și achitate premii în mărimile procentuale stabilite în ordinele nominalizate reieșind din salariu lunar al salariatului și nu din cel de funcție al salariatului după cum a fost stabilit în ordinele nominalizate, acțiuni prin care acestora din urmă li-au fost achitate neîntemeiat premii în sumă totală de 109 396,62 lei, prin care fapt Ministerului Educației i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în suma respectivă”.

Acțiunile Galinei Ursu și Anei Bejenari, au fost calificate de către acuzare în baza art.329 alin.(1) CP, neglijență în serviciu, cu următoarele semne de calificare: îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente față ele, dacă acestea au cauzat daune în proporții mari, drepturilor și intereselor ocrotite de lege al persoanei juridice.

Examinînd probatoriul administrat privind acțiunile contabilelor Ursu Galina și Bejenari Ana, se atestă că acestea au calculat și dispus spre achitare premii personalului de conducere în perioada anilor 2010-2012 cu încălcarea ordinelor rectorului și a normelor legale privind salarizarea. Faptul că premiile au fost calculate raportat la salariul lunar (care include sporuri, adaosuri sau ore suplimentare) și nu la salariul de funcție / de bază (partea fixă din contract) reprezintă o eroare de bază de calcul, fiind o aplicare greșită a formulei de calcul prevăzute în regulamentele interne sau legislație.

Potrivit concluziilor de învinuire aduse se indică, că Bejenari Ana, îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu a cauzat Ministerului Educației un prejudiciu în proporții deosebit de mari în sumă de 109396,62 lei, iar Galina Ursu îndeplinind necorespunzător obligațiile de serviciu a cauzat Ministerului Educației un prejudiciu în proporții deosebit de mari în sumă de 205589 lei.

La caz, Colegiul penal indică că obiectul juridic principal al neglijenței în serviciu sunt relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității instituțiilor publice, care cer ca funcționarii să fie atenți și responsabili. În cazul instituțiilor publice, obiectul material este bugetul statului sau al instituției.

Latura obiectivă se caracterizează prin neîndeplinirea unei îndatoriri de serviciu sau îndeplinirea ei defectuoasă, prin producerea unei pagube materiale sau o încălcare gravă a drepturilor unei persoane, care să apară direct și exclusiv din cauza acelei greșeli a angajatului, și nu din alte cauze externe. Autorul faptei nu urmărește și nu dorește să producă o pagubă. El fie nu prevede că acțiunea sa greșită va produce o pagubă (deși, prin pregătirea lui profesională, trebuia și putea să prevadă acest lucru), fie prevede rezultatul, dar consideră în mod ușuratic și fără temei că acesta nu se va produce. Dacă se demonstrează că făptuitorul a prevăzut rezultatul și a vrut sau a acceptat ca banii să fie plătiți greșit, fapta devine *abuz în serviciu*, nu neglijență.

În perioada comiterii faptelor incriminate lui Ursu Galina și Bejenari Ana, legislația națională nu indica expres cuantumul premiilor acordate pentru fiecare salariat, și numai după aprobarea Hotărîrii Guvernului din 13.03.2013 a fost prevăzut expres că premiul unic în fiecare caz nu poate depăși salariul de funcție al salariatului premiat. Astfel fapta nu se confirmă ca o îndeplinire necorespunzătoare a atribuțiilor de funcție cu consecințe penale, ci reprezintă o eventuală eroare în calcul și includerea unor componente salariale, pentru care

urmează să survină pentru inculpatele Galina Ursu și Ana Bejenari răspunderea disciplinară și materială.

În acest sens și prin Actul de constatare a Inspecției Financiare din 13.10.2015, inspectorii au catalogat aceste abateri ca provocarea cheltuielilor neîntemeiate, deci au constatat o abatere de la disciplina financiară, și nu o infracțiune.

La fel, examinând acuzațiile aduse inculpatei Bejenari Ana pentru neglijență în serviciu (art. 329 alin. (1) CP), Colegiul penal a reținut că faptele imputate acesteia se referă la modul de executare a atribuțiilor de contabil-șef în cadrul Universității, în legătură cu calcularea și achitarea premiilor personalului. Procurorul a susținut că, prin semnarea și validarea documentelor contabile în baza unor ordine emise de rector, au fost efectuate plăți nejustificate. Deși, acțiunile descrise constituie o încălcare a regulilor de serviciu, elementele constitutive ale infracțiunii de neglijență în serviciu nu sunt întrunite.

Colegiul penal stabilește că fapta lui Ursu Galina din perioada 2010–2012 și a lui Bejenari Ana din perioada anului 2012 nu se încadrează nici în sfera contravențională, conform art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional, (generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți, dacă aceasta nu constituie o infracțiune), întrucât această normă a fost introdusă în Codul contravențional ulterior perioadei în care s-au produs pretinsele acțiuni, prin Legea nr. 159 din 12.10.2018, în vigoare din 09.12.2018. La momentul săvârșirii faptelor, dispoziția respectivă nu era în vigoare, iar potrivit principiului legalității și al neretroactivității legii contravenționale mai severe, aceasta nu poate fi aplicată retroactiv.

Urmare, calificarea faptei în temeiul art. 298 alin. (2¹) Cod contravențional este lipsită de temei legal în raport cu perioada infracțională reținută în cauză, ceea ce confirmă că nu poate fi angajată nici răspunderea contravențională, iar în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, acțiunile inculpatei nu întrunesc condițiile răspunderii penale, dar pot atrage răspunderea disciplinară.

În consecință, instanța concluzionează că fapta inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana nu întrunește elementele constitutive nici ale infracțiunii și nici ale contravenției în sensul legii aplicabile la data comiterii faptei.

Instanța de fond nu a examinat în mod complet situația juridică a inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana, întrucât a operat o recalificare a faptelor din infracțiuni în contravenții fără a verifica îndeplinirea cumulativă a condițiilor legale necesare și fără a asigura o aplicare corectă a legii în timp. Prin urmare, instanța de fond a aplicat eronat legea materială, a realizat o recalificare neîntemeiată și a încălcat principiul legalității, ceea ce atrage caracterul nelegal și

nefondat al soluției pronunțate în privința inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana.

Astfel, în raport cu situația de fapt reținută, Colegiul penal constată că, în acțiunile celor două inculpate nu se regăsește elementul constitutiv esențial al infracțiunii de neglijență în serviciu, și anume legătura cauzală directă și certă dintre pretinsa îndeplinire necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu și producerea unui prejudiciu penal determinat, în proporții considerabile.

Or, din materialele cauzei rezultă că mecanismul de calcul și executare a plăților salariale și a premiilor a fost unul complex, implicând mai multe etape administrative succesive, inclusiv emiterea ordinelor rectorului, prelucrarea acestora de către structurile de resurse umane și executarea tehnică a operațiunilor financiare de către contabilitatea instituției și instituția bancară. În aceste condiții, simpla participare funcțională a inculpatelor la procesul contabil sau administrativ nu este suficientă pentru a atrage răspunderea penală în lipsa dovedirii unei conduite culpabile grave, directe și individualizate.

Colegiul penal subliniază că infracțiunea prevăzută de art. 329 Cod penal este o infracțiune materială, fiind indispensabilă demonstrarea unui prejudiciu cert, determinat și imputabil exclusiv conduitei inculpatei, condiție care nu este întrunită în speță. Actele cauzei relevă, în mod constant, că eventualele erori de calcul sau interpretare a normelor salariale se circumscriu sferei unor abateri de ordin administrativ sau contravențional, fără a atinge nivelul de gravitate specific răspunderii penale.

În acest context, soluția instanței de apel de a le achita pe inculpatele Ursu Galina ***** și Bejenari Ana ***** este întemeiată și rezultă dintr-o analiză corectă a probatoriului administrat, din care nu se conturează existența elementelor constitutive ale infracțiunilor imputate, motiv pentru care răspunderea penală nu poate fi angajată în sarcina acestora.

Colegiul penal consideră, că sunt irelevante invocările apărării precum că, nu s-a pornit urmărirea penală pe art.329 CP, iar urmărirea penală în privința Anei Bejenari și Galina Ursu ar fi derulat în lipsa unei cauze penale, or, în cauza penală dată, urmărirea penală nr.2015041032 a fost pornită de IP Bălți la 29.07.2015 conform art.191 alin.(2) lit.b) și d) Cod penal, pe faptul delapidării averii comisă de către persoane publice din cadrul Universității de Stat „Alec Russo”, Bălți; la 13.08.2015 de către OUP al IP Bălți a fost pornită cauza penală nr.5041143 în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) CP, pe faptul abuzului de serviciu comis de către o persoană publică din cadrul Universității de „Alec Russo” din mun.Bălți; la 17.11.2015 de către DUP a DGT Nord a CNA a fost pornită cauza penală nr. 2015970592 în baza art.328 alin.(3) lit.d) CP, pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu comisă de către o persoană publică din cadrul USARB, care a cauzat daune în proporții deosebit de mari” cauze penale care

ulterior au fost conexeate într-o procedură unică (f.d.57, vol.II), iar calificarea acțiunilor e posibilă la orice fază a urmăririi penale, urmărirea penală fiind pornită, inclusiv și pe faptul, ”acordării de premii bănești” și ”delapidării averii USARD de către persoane publice” și nu era necesară pornirea urmăririi penale nemijlocit pe art.329 CP, fapt ce dă temei de a concluda că sunt lipsite de temei și solicitările apărării privitor la ”constatarea faptului de violare a dreptului fundamental a Anei Bejenari și Galinei Ursu de urmărire penală în lipsa constatării faptei prejudiciabile incriminate și în lipsa pornirii unui dosar penal în privința ultimelor; constatarea faptului de violare a dreptului Anei Bejenari și Galinei Ursu la apărare și dreptului la un proces echitabil; constatarea în procesul de judecată a faptelor de încălcare a legalității și a drepturilor omului și emiterea unei încheieri interlocutorii în privința procurorului prin care aceste fapte se fie aduse la cunoștința organelor respective”. Sunt irelevante și invocările apărării privitor la faptul, că inculpatele Bejenari Ana și Ursu Galina nu sunt persoane publice, or, Ana Bejenari deținea funcția de contabil în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, fiind numită în această funcție în temeiul ordinului rectorului instituției respective nr.212 din 07.02.2012, iar Ursu Galina deținea funcția de contabil în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din mun.Bălți, fiind numită în această funcție în temeiul ordinului rectorului nr.510-a din 12.09.1977, ambele fiind angajate ale unei instituții publice, fiind în acest sens în conformitate cu prevederile art.123 alin. (2) CP, persoane publice.

Cu referire la latura civilă a cauzei și la soluția instanței de fond privind nesoluționarea acțiunii civile, se constată că aceasta este neîntemeiată și urmează a fi corectată.

În conformitate cu art. 387 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, odată cu pronunțarea sentinței, instanța este obligată să se pronunțe asupra acțiunii civile, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile răspunderii civile delictuale și întinderea prejudiciului. Numai în mod excepțional, atunci când nu este posibilă stabilirea exactă a cuantumului prejudiciului, instanța poate admite acțiunea civilă în principiu, urmând ca evaluarea să fie realizată de instanța civilă.

În speță, din materialele cauzei rezultă că în cadrul urmăririi penale Ministerul Educației a depus o cerere de chemare în judecată prin care a solicitat recunoașterea sa ca parte civilă și încasarea de la persoanele vinovate a sumei de 306002 lei (f.d.62-63 vol.VII). Temei pentru depunerea cererii au fost menționate acțiunile prejudiciabile ale persoanelor publice din cadrul Universității „Alec Russo,, Bălți , a cărui unic fondator este Ministerul Educației. Prin ordonanța din 07.10.2016 (f.d.64 vol.VII), Ministerul Educației a fost recunoscut parte civilă, fiind reprezentat de Josanu Rodica, care a solicitat în primă instanță admiterea acesteia.

Instanța de fond în mod eronat nu s-a expus asupra acțiunii civile, pe motiv că aceasta a fost depusă de o persoană neîndreptățită, a cărei calitate de victimă nu a fost demonstrată. Cauzarea prejudiciului material pretins de partea civilă – Ministerul Educației este demonstrat prin însuși actul de învinuire unde s-au indicat concret sumele prejudiciului și persoana cui i-au fost cauzate. Acest prejudiciu se confirmă prin probele examinate în cadrul cauzei penale, în special prin actul de inspectare financiară din 13.10.2015 (f.d.62-63 vol.VII), fiind indicat cuantumul concret al daunelor cauzate prin acțiunile inculpatului: Popa Gheorghe – 306 602 lei, format din prejudiciul cauzat prin infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (1) CP în mărime de 278260, 20 lei, prejudiciul cauzat prin contravenția prevăzută de art.312 CC în mărime de 10771 lei și prejudiciul cauzat prin contravenția prevăzută de art.313 CC în mărime de 16971 lei. Aceste sume sunt individualizate, determinate și rezultă din documente financiare anexate la dosar, ceea ce conferă prejudiciului caracter cert și evaluabil.

Totodată, acțiunea civilă formulată în cadrul procesului penal are un caracter accesoriu față de acțiunea penală, însă odată depusă și susținută prin probe pertinente, instanța are obligația de a examina în mod complet atât existența prejudiciului, cât și legătura de cauzalitate dintre fapta imputată și dauna cauzată. O soluție de nesoluționare a acțiunii civile, în condițiile în care există probe administrate și un cuantum determinat al prejudiciului, echivalează cu o lipsă de motivare asupra unui capăt distinct de cerere și afectează principiul securității raporturilor juridice.

Mai mult, potrivit principiului reparării integrale a prejudiciului cauzat prin faptă ilicită, consacrat de normele dreptului civil și reflectat în jurisprudența constantă, instanța de judecată este ținută să asigure restabilirea situației patrimoniale anterioare săvârșirii faptei, inclusiv prin obligarea persoanei responsabile la repararea integrală a daunelor cauzate.

În acest context, se constată că instanța de fond, prin omisiunea de a se pronunța asupra acțiunii civile, a lipsit partea civilă de o soluție judiciară efectivă, deși cauza conținea suficiente elemente probatorii pentru examinarea fondului pretențiilor civile.

Privitor la solicitarea procurorului de a fi încasate de la inculpatele Ursu Galina și Bejenari Ana a sumelor de bani în mărime de 205 589 lei, urmare a acțiunilor Galinei Ursu și în mărime de 109396,62 lei urmare a acțiunilor Anei Bejenari, instanța de apel nu se va expune, în temeiul art. 387 alin. (2) pct. 2) CPP, fiind emisă o sentință de achitare în privința acestora.

În ceea ce privește **măsura asiguratorie sub formă de sechestr** pe bunurile imobile ce aparțin inculpatului Popa Gheorghe, se reține că aceasta a fost aplicată în scopul garantării executării eventualei obligații de reparare a prejudiciului. În condițiile existenței unui prejudiciu determinat și a unei acțiuni civile pendinte,

revocarea sechestrului înainte de soluționarea definitivă a pretențiilor civile este prematură și contravine finalității măsurilor asiguratorii, care au rolul de a preveni sustragerea de la executarea unei eventuale hotărâri de încasare.

Prin urmare, se impune concluzia că acțiunea civilă urma a fi admisă în volumul solicitat, prejudiciul fiind cert și dovedit, iar măsura sechestrului trebuia menținută până la soluționarea definitivă a cauzei și până la asigurarea efectivă a executării obligației de reparare a prejudiciului cauzat.

Prin ordonanța procurorului din 10.10.2016 au fost puse sub sechestrul bunurilor ce aparțin cu drept de proprietate lui Popa Gheorghe, după cum urmează: bun imobil cu numărul cadastral 0300305.003.01.048 - încăpere locativă - apartament amplasat în *****, cu valoarea cadastrală de 183944 lei; bun imobil cu numărul cadastral 0300205.045.01.005 - încăpere locativă - apartament amplasat în *****, în coproprietate cu soția sa, *****, cu valoarea cadastrală de 75403 lei și bun imobil cu numărul cadastral 7148108667 format din teren cu suprafața de 0,545 ha și două construcții accesorii cu suprafața de 77,5 m² și 43,9 m², amplasate în s*****, cu valoarea de 51942 lei, în valoare totală de 311289 lei, până la executarea sentinței.

Potrivit încheierii judecătorești din 11.10.2016 a fost respins demersul procurorului privind punerea sub sechestrul a bunurilor, iar prin decizia Curții de Apel Nord din 26.10.2016 s-a admis demersul și s-a autorizat punerea sub sechestrul a bunurilor imobile ce aparțin lui Popa Gheorghe.

Sechestrul aplicat are caracter de garanție a executării eventualei obligații civile, fiind menținut atât timp cât subzistă riscul înstrăinării bunurilor și până la soluționarea definitivă a cauzei. În condițiile în care inculpatul Popa Gheorghe a fost găsit vinovat de săvârșirea unei infracțiuni și a două contravenții, care au cauzat prejudiciu în mărime totală de 306002 lei, iar bunurile sechestrate acoperă acest quantum, revocarea sechestrului la momentul pronunțării sentinței de fond este prematură și nejustificată.

Dimpotrivă, menținerea sechestrului este necesară pentru a garanta executarea eventualei obligații de reparare a prejudiciului și pentru a preveni înstrăinarea bunurilor, ceea ce ar face iluzorie recuperarea sumelor pretinse de partea civilă.

În acest context, instanța de apel reține că măsura asiguratorie aplicată în procesul penal este actuală la data pronunțării sentinței și în cazul admiterii acțiunii civile în limita prejudiciului dovedit prin actele financiar-contabile, este just de a menține măsura asiguratorie sub formă de sechestrul asupra bunurilor inculpatului Popa Gheorghe până la executarea sentinței, în vederea garantării executării eventualei obligații civile.

Prin urmare, apelul avocatului Angela Balan în interesele inculpatului Popa Gheorghe declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 11.06.2020, se respinge ca nefondat, iar apelurile procurorului în Procuratura în

Procuratura Anticorupție oficiul Nord, Ion Pripa și avocatului Angela Balan în interesele inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana, se admit, se casează parțial sentința din 11.06.2020, se rejudecă cauza și se emite o hotărâre nouă, reieșind din cele expuse supra.

În conformitate cu art. 415 alin. (1) pct. (1) lit. c); art.415 alin. (1) pct. 2) și art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Nord,-

DECIDE:

Apelul avocatului Angela Balan în interesele inculpatului Popa Gheorghe și declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 11.06.2020, se respinge ca nefondat.

Apelurile procurorului în Procuratura în Procuratura Anticorupție oficiul Nord, Ion Pripa și avocatului Angela Balan în interesele inculpatelor Ursu Galina și Bejenari Ana, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 11.06.2020, se admit, casează sentința din 11.06.2020, rejudecă cauza și emite o hotărâre nouă, după cum urmează:

Se recunoaște vinovat Popa Gheorghe ***** de comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal (episodul din perioada 27.04.2013-19.12.2014) și în conformitate cu art.60 Cod penal și art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, se liberează de pedeapsa penală din motivul expirării termenului de prescripție.

Procesul penal privind învinuirea lui Popa Gheorghe ***** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal se încetează în temeiul art. 391 alin. (2) CPP.

Se recunoaște vinovat Popa Gheorghe ***** de comiterea contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional.

Se încetează procesul contravențional de învinuire a lui Popa Gheorghe ***** în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Procesul penal privind învinuirea lui Popa Gheorghe ***** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) CP (episodul din perioada 02.12.2011-31.01.2014) se încetează în temeiul art. 391 alin. (2) CPP.

Se recunoaște vinovat Popa Gheorghe ***** de comiterea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional.

Se încetează procesul contravențional de învinuire a lui Popa Gherghe ***** în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 313 Cod contravențional, în temeiul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Ursu Galina ***** se achită de învinuirea în baza art.329 alin.(1) Codul penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Bejenari Ana ***** se achită de învinuirea în baza art.329 alin.(1) Codul penal din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Ministerul Educației se admite.

Se încasează de la Popa Gheorghe ***** în beneficiul Ministerului Educației a Republicii Moldova prejudiciul material cauzat în sumă totală de 306 002 lei.

Se menține sechestru aplicat pe bunurile ce aparțin cu drept de proprietate lui Popa Gheorghe, după cum urmează: bun imobil cu numărul cadastral 0300305.003.01.048 - încăpere locativă - apartament amplasat în *****, cu valoarea cadastrală de 183944 lei; bun imobil cu numărul cadastral 0300205.045.01.005 - încăpere locativă - apartament amplasat în *****, în coproprietate cu soția sa, *****, cu valoarea cadastrală de 75403 lei și bun imobil cu numărul cadastral 7148108667 format din teren cu suprafața de 0,545 ha și două construcții accesorii cu suprafața de 77,5 m² și 43,9 m², amplasate în s*****, cu valoarea de 51942 lei, în valoare totală de 311289 lei, pînă la executarea sentinței.

Decizia este executorie, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 (două) luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia integrală pronunțată public la 18.06.2026.

Președintele ședinței, judecător:
Judecător

Judecător: